Прачытай сам і перадай другому.

На простор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадо...
Якуб КОЛАС

№ 75 (4533)

22 верасня 2020 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

СКАЗАНО!

Александр ЛУКАШЕНКО:

– Мы вынуждены отвести войска с улиц, пол-армии поставить под ружье и закрыть государственную границу с Западом. Прежде всего с Литвой и Польшей. Мы вынуждены усилить государственную границу с нашей братской Украиной.

…Я только что сказал: нельзя довести до горячей войны, в их арсенале осталось совсем немного приемов. И мы стоим на грани страшной катастрофы. Если они сунутся сюда, мы вынуждены будем отвечать. Мы не станем на колени. Даже если останемся в одиночку.

(Во время «Женского форума» в Минске.)

ЛЁСАВЫЗНАЧАЛЬНЫЯ ДНІ

Беларусы не маюць намеру ўзводзіць барыкады, але будуць да канца адстойваць свае законныя правы, чалавечую годнасць

Напярэдадні А.Лукашэнка сказаў прыкладна так: час барыкад і мітынгаў ззаду. Але ж мінулыя выхадныя паказалі, што барыкады ніхто ўзводзіць не плануе, але адстойваць свае законныя правы і чалавечую годнасць тысячы і тысячы беларусаў маюць намер і надалей.

У суботу прайшоў чарговы жаночы марш. Як і раней, Мінск нагадваў ваенны бастыён. Каб перашкодзіць удзельнікам мірнай пратэстнай акцыі выказваць свае настроі, міліцыя, АМАП і нават ваенныя ўзнікалі перад імі то ў адным месцы, то ў другім. Людзі ў масках дзейнічалі па-рознаму – хто больш-менш цывілізавана, а хто жорстка, бесцырымонна. Гэта ж можна сказаць і пра рэгёны. Усяго ў суботу былі затрыманы 430 чалавек, з іх 415 – у Мінску.

Высокім начальнікам у форме, як і тым, хто над імі мае ўладу, здаецца, думалася, што такі масавы хапун напалохае грамадзян і ў нядзелю яны не выйдуць на пратэстную акцыю. Памыліліся. Дзясяткі тысяч чалавек у нядзелю прынялі ўдзел у "Маршы справядлівасці". Пры гэтым маніфестацыі адбыліся як у Мінску, так і ў Брэсце, Віцебску, Гродне, Гомелі, Магілёве, Салігорску і іншых гарадах Беларусі. 442 чалавекі былі затрыманы сілавікамі.

Не, уладам нельга размаўляць з народам сілай. Тым больш калі ў людзей (не лічачы правакатараў) адна мэта: аднавіць у краіне законнасць, справядлівасць, зрабіць усё, каб без кровапраліцця вырашыліся многія вострыя праблемы і каб як мага хутчэй адбыліся новыя прэзідэнцкія выбары, і абавязкова на дэмакратычнай аснове.

Васіль ЖЫЗНЕЎСКІ.

БЛИЦ

Как вы поняли эти слова?

Валерий ГАЙДУКЕВИЧ, заместитель председателя постоянной комиссии Совета Республики Национального собрания Республики Беларусь по международным делам и национальной безопасности, экс-командующий внутренними войсками Беларуси, генерал-майор в отставке:

– Я сейчас в отпуске и нахожусь за пределами Минска. Я эти слова не слышал и поэтому комментировать их не могу. Вот вернусь на следующей неделе – будем смотреть, что к чему…

Игорь МАРТЫНОВ, полковник, зампредседателя постоянной комиссии по национальной безопасности Палаты представителей, член ОО «Белорусский союз офицеров» и РОО «Белая Русь»:

– Никто от Запада не закрывается, не стоит интерпретировать слова главы государства буквально, что поставили кордон на границе или выстроили там какую-то стену. Абсолютно нет! Просто идет усиление охраны госграницы в связи с проявлениями активности войск НАТО и Евросоюза непосредственно вблизи наших границ – в Польше и Литве.

Что касается усиления границы с Украиной, то это адекватная реакция: посмотрите, что было с евреями, когда украинские пограничники выстроили кордон. Украина в последнее время довольно агрессивно реагирует на политику нашего государства. Но прямого закрытия границ нет, движение как было, так и есть, сохранен и грузопоток, и пассажиропоток. И Погранкомитет, и Таможенный комитет говорят, что всё работает в нормальном режиме, в соответствии со всеми договоренностями, достигнутыми ранее.

Игорь ЛАВРИНЕНКО, заместитель председателя постоянной комиссии по национальной безопасности Палаты представителей, генерал-майор:

– Я по телефону ни на какие вопросы не отвечаю, до свидания!

Егор ЛЕБЕДОК, заведующий лабораторией оптико-электронного приборостроения ГНПО «Оптика, оптоэлектроника и лазерная техника» Национальной академии наук, экс-депутат Смолевичского районного Совета депутатов 26-го созыва от Жодинского избирательного округа №1, ведет телеграм-канал о военной и информационной безопасности Беларуси:

– Здесь речь идет не о таможенно-пограничном закрытии, а об оперативном прикрытии войсками. Грубо говоря, подвести войска для усиления пограничных отрядов в случае нападения так называемых противников. Скорее всего, именно это имелось в виду, просто было не совсем правильно сформулировано.

Что касается отвода войск с улиц, это тоже фразеологизм, направленный на то, что, мол, ситуацию пытаются раскачать и изнутри, и снаружи и армия вынуждена прямо на два фронта работать, условно говоря.

Про пол-армии – сложно сказать, сколько в действительности мобилизовано военнослужащих. Сейчас, например, поступили последние данные об учениях «Славянское братство», там 5000 военнослужащих со стороны Беларуси участвуют при изначально планируемых до 1500!

Реально ли военное противостояние? Понятно, что все будет решать Путин. И если противостояние начнется, то это будет война между НАТО и Россией, Беларусь тут ни при чем абсолютно. В данном случае никто не рассматривает белорусскую армию как самостоятельную, даже на правовом поле она закреплена как региональная группировка войск и сил Союзного государства Беларусь–Россия. Сейчас эта война ни России, ни НАТО не нужна. Поэтому это больше декламация, чтобы попугать народ, отработать политические шаги, усиление учений – это тоже своеобразное давление на Запад, чтобы они меньше в целом высказывались, но пока этот прием, как видим, не работает.

Кстати, вы заметили, что об учениях пошла речь после того, как Лукашенко встретился с Путиным? Потому что до этого разговор был, наоборот, о том, чтобы сворачивать учения, средств не хватает. Хотя это фактически новые учения, потому что в «Славянском братстве» и замысел другой, и количество состава другое. Сейчас это учение закончится, в октябре второе учение начнется. И российские войска, получается, постоянно будут находиться на нашей территории. То есть действуют примерно так, как НАТО, которые тоже продлили свое пребывание около наших границ. Не знаю, правда, на какой срок это все затянется…

Игорь АЗАРЕНОК, экс-командующий ВВС и войсками ПВО, до приговора суда носил погоны генерал-майора:

– Видимо, Лукашенко хотел сказать, что охрану границы усилят, но выразился не очень точно. Войска подтянут, а пункты пропуска оставят как есть, то есть ездить можно будет. Правда, уже есть сообщения о том, что досмотр усилился.

Лукашенко считает, что Польша хочет напасть и весь белорусский народ должен сплотиться перед внешней угрозой и быть за него. Но это очень наивно…

Марина КОКТЫШ.

СЛЫШАЛИ?

Протест Олега Куделко

Горный мастер 4-го рудоуправления ОАО «Беларуськалий» **Олег Куделко** после ночной смены 21 сентября отказался подняться из шахты на поверхность и выдвинул ряд требований. Но долго ему оставаться в шахте не дали.

Среди требований, выдвинутых Олегом Куделко, были отставка генерального директора ОАО «Беларуськалий» Ивана Головатого, освобождение всех арестованных членов стачкома, отмена решения об увольнении участников стачки, прекращение беззакония со стороны силовиков, угроз в отношении мирных граждан, а также прекращение их задержаний и избиений.

После того как стало известно о поступке Олега Куделко, около 30 рабочих собрались возле проходной 4-го рудоуправления, чтобы поддержать его.

Уже в полдень поступила информация, что Олега Куделко принудительно подняли на поверхность, посадили в машину «скорой помощи» и увезли. Он позвонил жене Татьяне и сообщил, что его везут в психоневрологический диспансер.

А группу его поддержки задержали и увезли силовики, которые прибыли на нескольких бусах. Очевидцы сообщают, что это был ОМОН. Последнее сообщение в телеграм-канале стачкома ОАО «Беларуськалий» было совсем коротким: «Нас задерживают. Всех».

Горному мастеру Олегу Куделко сегодня, 22 сентября, исполняется 43 года. Вместе с женой Татьяной они растят троих детей.

г.Солигорск.

Лариса НАСАНОВИЧ.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Эдуард Бабарыка займаецца ў СІЗА ёгай

Аляксандра Зверава, сяброўка палітвязня Эдуарда Бабарыкі, распавяла апошнія навіны пра яго.

Эдуард Бабарыка, сын экс-прэтэндэнта на прэзідэнцкую пасаду Віктара Бабарыкі, знаходзіцца ў СІЗА крыху больш за тры месяцы.

"У СІЗА Эдзік займацца ёгай, – распавяла Аляксандра. – *Чытае, вучыцца маляваць, замовіў сабе кнігі па шахматах.*

Але ў ізалятар не перадаюць газеты і вялікую частку лістоў (рэгулярна даходзяць толькі лісты з дому і ад блізкіх сяброў). Зняволеным не дазваляюць глядзець нічога, акрамя БТ.

А ўвогуле, настрой у яго бадзёры, Эдзік працягвае жартаваць. Мне здаецца, што гэта вельмі добры знак".

Ці праводзяцца з Эдуардам следчыя дзеянні? Не вядома.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ЛІСТ З РЭДАКЦЫІ

Падпіска на «Народную Волю» працягваецца...

У рэдакцыю паступае шмат тэлефанаванняў наконт таго, ці можна падпісацца на "Народную Волю" на чацвёрты квартал. Адказваем: паштовыя аддзяленні падпіску прымаюць. Каб аформіць яе, скажам, на кастрычнік, трэба падпісацца да 28 верасня.

Будзем спадзявацца, што ў хуткім часе блакаду на друкаванне газеты ў Мінску, распачўжданне праз шапікі і паштовыя аддзяленні ўлады здымуць. На двары XXI стагоддзе, а не сярэднявечча, усе павінны жыць па цывілізаваных законах, а не кіруючыся пячорнай дрымучасцю.

Вы – з «Народнай Воляй», «Народная Воля» – з Вамі!

ПА-СУСЕДСКУ

У Кузніцы Беластоцкай польскія байкеры выказалі салідарнасць з Беларуссю

Больш за 400 матацыклістаў з усёй Польшчы з'ехаліся ў Кузніцу Беластоцкую да пагранічнага пераходу з Беларуссю, каб выказаць сваю салідарнасць з народам нашай краіны.

У дэманстрацыі таксама бралі ўдзел беларусы, якія жывуць у Польшчы. Удзельнікі падышлі максімальна блізка да пагранічнага пераходу на мяжы з Беларуссю.

"Мы не належым ні да якога палітычнага аб'яднання, мы з'яўляемся звычайнымі грамадзянамі, якія ў сэрцы носяць неабходнасць засведчыць падтрымку народу Беларусі ў барацьбе за свабоду", – галоўны пасыл удзельнікаў акцыі.

Людзі трымалі вялікі банер з надпісам "Салідарныя з Беларуссю", а на лацканах куртак былі прымацаваны бел-чырвона-белыя стужкі. Яны праспявалі на беларускай мове песню "Муры".

Аляксей МІХАЛЁЎ.

ПЕРСОНА

«Ситуацию переломит не улица. Ситуацию переломит экономика»

*Некоторое время назад на платформе штаба Виктора Бабарико появилось новое видео: обращение бывшего топ-менеджера знаменитой IT-компании EPAM **Максима Богрецова**, из которого стало очевидно, что отныне именно он берет на себя роль одного из руководителей Координационного совета вместо арестованных лидеров. В нем же он призвал продолжать борьбу за построение в Беларуси свободного и эффективного гражданского общества.*

Сегодня Максим Богрецов отвечает на вопросы «Народной Воли».

– После тотальных арестов знамя штаба Бабарико и Координационного совета поднято – и это радует.

– Оно и не падало – вы же видите, какой подъем у гражданского общества.

– Сначала о личном. Зачем вы оставили свою ответственную, но совершенно нормальную жизнь топ-менеджера в знаменитой международной компании и ввергли себя в хаос и бесправие белорусской политической реальности?

– Меня не первый раз об этом спрашивают. Это не «зачем», это «почему». Наши выборы и ситуация сразу после них поставила всех, и меня в том числе, перед выбором: либо делаешь для свободы всё, что можешь, либо потом всю жизнь мучаешься из-за больной совести. Но для меня нет вариантов: надо восстанавливать справедливость. И я уверен, что у нас всё получится, мы победим. А пока надо работать.

– То есть сейчас это ваша миссия?

– Пожалуй, так. При этом люди со стороны очень любят спрашивать про деньги: кто нам платит? Отвечу шуткой, которая родилась среди волонтеров: «За деньги так не работают». Семь дней в неделю сутками напролет. По цепочке полномочия одного из руководителей Координационного совета достались мне. И так будет продолжаться и дальше: в случае необходимости обязательно найдется человек, который встанет на место координатора.

– Протесты продолжаются полтора месяца, но система по большому счету несильно пошатнулась. Хотя ее моральные издержки, конечно, колоссальные. Что делать?

– Лукашенко 26 лет строил монолитную вертикаль власти. Она не очень эффективно управляет экономикой, но зато хорошо умеет запугивать граждан, заставляя многих исполнять приказы, игнорируя закон. Поэтому к людям, работающим в системе, надо относиться где-то с пониманием, где-то с сожалением. Я думаю, многие из них, особенно люди с высшим юридическим образованием, которые шли в систему, чтобы защищать закон, испытывают сейчас раздвоение личности, им сейчас даже намного тяжелее, чем нам. На них оказывается грандиозное давление, они вынуждены идти на сделку с совестью, хотя, уверен, понимают, что будущее все равно за нами, за правдой. Только интересно, что они потом будут объяснять своим детям, когда мы уже вовсю будем строить свободное общество… Да, пока вертикаль работает так, как задумывалось. Но сейчас она столкнулась с таким уровнем общественного креатива, что ее представители, несомненно, растеряны. И чем, кроме грубой силы, они еще могут ответить?

– Вот провели концерт в «Минск-Арене»…

– Если это пример провластного креатива, то далеко на этом тракторе не уедешь.

– Сколько, как вы думаете, продолжатся воскресные марши? До ноябрьских холодов?

– Столько, сколько будет нужно. Кстати говоря, выход на марш прежде всего нужен нам самим. Это не только желание показать власти, какое нас, протестующих, огромное количество. Мне, например, марш дает заряд на всю следующую неделю. Но в реальности ситуацию, конечно, переломит не улица. Ситуацию переломит экономика. К сожалению, сейчас благодаря власти мы твердым шагом движемся ко дну. И наступит момент, когда в него, в дно, упремся. Вот тут-то власти и придется сесть за стол переговоров, чтобы решать, как жить дальше. Смотрите, их риторика все же потихоньку меняется.

– Из последних речей Лукашенко я как раз поняла, что Конституцию будут менять аж до следующих выборов, до 2025 года.

– До 2025 года времени ни у кого сейчас нет. И денег тоже. Вот эти 1,5 миллиарда, которые получил Лукашенко от России, – миллиард в этом году, половинка в следующем – хватит только на то, чтобы обслужить уже существующие долги. И, может быть, чтобы как-то расплатиться с силовиками за сверхурочные. Экономика сейчас как раз очень быстро деградирует, деньги мгновенно проедаются.

– А какая тактика на ближайшее время у вас как у одного из руководителей Координационного совета? Кроме того, что теперь именно вы поведете нашу воскресную колонну…

– Колонна идет сама по себе, я по возможности, конечно, участвую, но основная работа происходит в другом направлении: формируются коллективы, общественные объединения, с которыми мы попытаемся пройти через формальную регистрацию. Вообще очень много работы происходит снизу вверх: вы же видите, сейчас в каждом дворе, в каждом трудовом коллективе люди самоорганизуются. Это будет продолжаться, а мы будем выполнять координационно-консолидирующую роль, чтобы можно было результаты предъявить всему обществу. Наверное, какие-то формы будут меняться, но в песок уже ничего не уйдет. Невозможно заставить людей забыть то, что происходило в августе. И ведь власть не особо старается. Вы подумайте, в прошедшие выходные (за субботу и воскресенье) опять арестованы почти девятьсот граждан. Всех возрастов и положений, не разбираясь.

– А как вам следует себя вести, чтобы как можно дольше остаться на свободе, вы продумали?

– Для того чтобы на это точно реагировать, надо понимать, как у начальников работает голова. А для меня это пока черный ящик. Я не представляю, как с точки зрения чести и присяги люди выполняли приказы о насилии. Также я не понимаю, как можно продолжать заниматься такими глупостями, как задерживать людей за мирные выступления. У меня в голове это не укладывается, это нелогично. И совершенно очевидно, что люди, принимающие эти решения, не из экономического и не из политического блока, а из самого-самого агрессивного, экстремального силового блока власти. Потому что если бы думали об экономике, то пытались бы вернуться к созиданию. Но этого не происходит.

– В стране назначен новый премьер-министр, он что, не участвует в управлении страной?

– Я его голоса не слышу. Значит, у него сейчас нет права голоса. Он же не может не видеть сигналов из той же банковской системы: что происходит с кредитами и со всем остальным... Это же достаточно очевидно.

– Контрпропаганда на БТ пытается внушить мысль, что это как раз наши воскресные марши нанесли непоправимый урон экономике, называет какие-то немыслимые сотни тысяч долларов. Хм, в чем же урон? Нет даже ни одной мусорки, перевернутой после маршей.

– Главный урон нанесла власть, которая фальсифицировала выборы. Передергивание и перекладывание ответственности на других неуместно. Хотя это нетрудно делать, пока в руках такой рупор, как ТВ. Но как только этого рупора не будет, история все расставит на свои места. Вообще телевидение как источник информации постепенно теряет свои позиции во всем мире, а благодаря тому низкому качеству, которое есть у информационного блока на Белорусском телевидении, у нас этот процесс весьма ускорится. Аудитория у БТ быстро уменьшается. Не думаю, что наша молодежь вообще когда-то включают телевизор. А молодежь – это именно самые экономически активные, самые перспективные с точки зрения налогов люди. Никто, кроме них, по большому счету экономику в будущем не запустит.

– А как будем реагировать на инаугурацию? Лукашенко ведь, по всей видимости, он ее проведет.

– Я так далеко не загадываю. Но в любом случае должен сказать, что, хотя легитимности у Лукашенко нет, его предыдущий президентский срок продолжается до дня инаугурации. И если она все-таки произойдет, то поставим еще одну птичку в графе о насильственном захвате и удержании власти. Профессионалы, конечно, дадут этому свою оценку. Правовой дефолт ведет к экономическому и далее к социальному дефолту. Вы же понимаете, это невозможно игнорировать бесконечно: когда все разваливается в государстве, то рано или поздно придется с этим разбираться. Все причины развала, конечно, можно попытаться повесить на людей, которые выходят на улицы: у них украли голоса, потом избили, а теперь давайте еще с них спросим за экономику. Но в долгосрочной перспективе государство в таком режиме существовать не сможет.

– Так все-таки что должно произойти, чтобы Лукашенко наконец произнес фразу «Я ухожу»?

– Два фактора давят на это с разных сторон: гражданский протест и экономика. За президентским креслом Лукашенко сейчас всего две вещи: хорошо построенный и прикормленный силовой блок, а также блок административный, выстроенный так, чтобы можно было игнорировать любой закон. Администрация фокусируется только на приказах сверху. Да, швы власти трещат, но она пока держится. Но стул не может держаться на двух ножках.

– Многие диктаторы сидели на таком стуле по 30–40 лет...

– Кто-то платил за это, деньги откуда-то должны браться. Давайте не забывать, что у нас были большие преференции от России, что многие бизнесмены готовы были идти на компромисс с властью. Но сейчас этого нет, и страна начинает сильно дрейфовать в сторону Северной Кореи, особенно после слов Лукашенко о закрытии границ. Но мы живем в Европе и, конечно, не станем этого терпеть.

Елена МОЛОЧКО.

ГЛАС НАРОДА

Совет Министров Республики Беларусь

Верховный суд Республики Беларусь

Председателю Минского областного исполнительного комитета А.Г.Турчину

Председателю Минского городского исполнительного комитета В.Е.Кухареву

Генеральному директору ОАО «Минский электротехнический завод имени В.И.Козлова» А.М.Радевичу

Председателю БЕЛПРОФМАШ Н.Г.Ковальчуку

Трудового коллектива ОАО «Минский электротехнический завод имени В.И.Козлова»

коллективное обращение

Мы, работники ОАО «Минский электротехнический завод имени В.И.Козлова», подписавшиеся под настоящим обращением, крайне обеспокоены ситуацией, происходящей в нашей стране с 9 августа 2020 года, после проведения выборов президента Республики Беларусь. Мы с болью и сожалением наблюдаем за событиями, которые с каждым днем приводят к увеличению количества пострадавших, как принимавших участие в уличных, мирных акциях протеста, так и случайных прохожих, автомобилистов, велосипедистов.

Считаем неприемлемым нарушение сотрудниками правоохранительных органов закона, которое выражается в ежедневных беспочвенных задержаниях мирных и безоружных граждан, в том числе несовершеннолетних, на улицах городов Республики Беларусь. Задержания сопровождаются ничем не обоснованной жестокостью и избиением граждан людьми, присягавшими на верность народу Беларуси.

Мы не признаем результаты президентских выборов 9 августа 2020 года и официальные цифры, озвученные ЦИК. Мы не признаем правомерность приказа директора предприятия №619-П как противоречащего Конституции и обращаем Ваше внимание, что:

Согласно ч.1.ст.33 Конституции, каждому гражданину ГАРАНТИРУЕТСЯ свобода мнений, убеждений и их свободное выражение;

Согласно ст.35 Конституции Республики Беларусь, свобода митингов, уличных шествий, демонстраций и пикетирования, не нарушающих правопорядок и права других граждан Республики Беларусь, ГАРАНТИРУЕТСЯ государством.

В соответствии с ч.3 ст.21 Конституции Республики Беларусь государство ГАРАНТИРУЕТ права и свободы граждан Беларуси, закрепленные в Конституции, законах и предусмотренные международными обязательствами государства.

В соответствии со ст.21 Международного пакта Организации Объединенных Наций «О гражданских и политических правах» (принят в г.Нью-Йорке 16.12.1966, ратифицирован Указом Президиума Верховного Совета Белорусской ССР от 5.10.1973) признается право на мирные собрания. Пользование этим правом не подлежит никаким ограничениям, кроме тех, которые налагаются в соответствии с законом и которые необходимы в демократическом обществе в интересах государственной или общественной безопасности, общественного порядка, охраны здоровья и нравственности населения или защиты прав и свобод других лиц.

Обращаясь к руководству ОАО «Минский электротехнический завод имени В.И.Козлова», города и области, осуществляющему исполнительную власть, и в высшей орган исполнительной власти, мы требуем:

прекратить полномочия Лукашенко Александра Григорьевича в соответствии с Конституцией;

отставки ЦИК во главе с Ермошиной Лидией Михайловной и признание результатов выборов Президента Республики Беларусь от 9 августа 2020 года сфальсифицированными и недействительными, а также привлечения к ответственности всех причастных к фальсификации подсчета голосов;

провести новые, честные выборы всех уровней с прозрачным и понятным подсчетом голосов;

прекратить применение силы и оружия со стороны силовых структур в отношении мирного населения, а также незаконные аресты и задержания; прекратить давление на тех членов избирательной комиссии и наблюдателей, которые честно исполняли свои обязанности;

не осуществлять давление и преследование по политическим мотивам в отношении подписавших данное обращение;

привлечь к ответственности в соответствии с действующим законодательством лиц, причастных к задержаниям мирного населения и нанесению им физического и психологического ущерба, а также компенсировать материальный и моральный ущерб участникам мирных демонстраций и автолюбителям, которые стали жертвами милицейского беспредела;

освободить политических заключенных;

от генерального директора – обеспечить свободное выражение своих позиций как гражданских, так и трудовых в коллективах, прекратить давление руководства на работников при принятии решения о выходе или вступлении в профсоюзы.

Обращаясь к руководству области, города, ОАО «Минский электротехнических завод имени В.И.Козлова», а также в высший орган исполнительной власти, мы требуем опубликовать настоящее обращение на официальных сайтах Минского областного исполнительного комитета, Минского городского исполнительного комитета, ОАО «Минский электротехнический завод имени В.И.Козлова», официальных страницах указанных органов в социальных сетях, а также всех иных подведомственных средствах массовой информации и ресурсах глобальной компьютерной сети Интернет для придания ему статуса открытого. Также требуем проведения встречи с руководством с максимально возможным количеством работников предприятия для разъяснения вопросов, отраженных в обращении.

Письменный ответ на обращение просим опубликовать во всех вышеперечисленных средствах массовой информации и ресурсах глобальной компьютерной сети Интернет, а также направить по вышеуказанному адресу в установленный законодательством срок.

Подписи работников ОАО «МЭТЗ им.В.И.Козлова» прилагаются на 28 листах (всего 615 подписей).

КАДРАТРУС

Тры новыя рэктары медуніверсітэтаў

Сяргей Рубніковіч заняў пасаду рэктара Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Да гэтага ён быў загадчыкам кафедры артапедычнай стаматалогіі і артадантыі медакадэміі павышэння кваліфікацыі. Доктар меднавук, прафесар, урач вышэйшай кваліфікацыйнай катэгорыі.

Ігар Стома ўзначаліў Гомельскі дзяржаўны медыцынскі ўніверсітэт. Ранейшая праца – дацэнт кафедры інфекцыйных хвароб, нядаўна абараніў доктарскую дысертацыю.

Алена Кроткава стала рэктарам Гродзенскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта. Да ўчарашняга дня з'яўлялася начальнікам галоўнага ўпраўлення аховы здароўя Гродзенскага аблвыканкама. Член Савета Рэспублікі.

СТАЛА ВЯДОМА...

Вячаслаў Даніловіч – рэктар Акадэміі кіравання пры прэзідэнце

Родам ён з Полацка. Скончыў педуніверсітэт імя М.Танка, дзе пасля навучання ў аспірантуры працаваў да 2006 года.

Будучы ўсяго кандыдатам навук, у 2011 годзе ўзначаліў Інстытут гісторыі НАН Беларусі.

У апошні час В.Даніловіч рэзка выказаўся пра бел-чырвона-белы сцяг. У адказ дзясяткі беларускіх гісторыкаў падпісалі адкрыты ліст, у якім назвалі дзеянні Вячаслава Даніловіча антынавуковымі і антымаральнымі. Яны заявілі, што гэты ўчынак паставіў дырэктара Інстытута гісторыі *"па-за межамі не толькі беларускай грамадзянскай, але і навуковай супольнасці"*.

ПАЗІЦЫЯ

Валерый ВАРАНЕЦКІ, член Камісіі па міжнародных справах Палаты прадстаўнікоў Беларусі:

«Інтарэсы беларускіх СМІ і іх чытачоў павінны быць абаронены!»

– Сітуацыя, калі «Народная Воля» і некаторыя іншыя незалежныя СМІ вымушаны друкавацца ў іншай краіне, не трапляюць да падпісчыкаў і ў кіёскі «Белсаюздруку», безумоўна, ненармальная, – *лічыць Валерый Іосіфавіч.* – У нас ёсць Закон аб СМІ. І ён павінен выконвацца. Інтарэсы беларускіх СМІ і іх чытачоў павінны быць абаронены!

Калі дзяржава і грамадства не ў стане абараніць свае сродкі масавай інфармацыі (хай і апазіцыйныя ў нейкіх пытаннях да улады), то яны непазбежна рызыкуюць патрапіць пад уплыў чужых.

Я ўжо не кажу пра тое, што, не маючы магчымасці атрымліваць аб'ектыўную інфармацыю з нацыянальных СМІ, за праўдзівасць якой нясуць адказнасць прафесійныя журналісты, нашы грамадзяне ўсё часцей звяртаюцца за інфармацыяй да тэлеграм-каналаў. Ну а хто стаіць за імі і якія інтарэсы пераследуе, асабліва ніхто ўжо не разбіраецца. У інфармацыйнай вайне, як той казаў, усе сродкі добрыя.

Тым самым наносіцца сур'ёзная шкода інтарэсам не толькі інфармацыйнай бяспекі нашай краіны, але і нацыянальным інтарэсам. Так што нам ёсць над чым задумацца.

Упэўнены, што сітуацыю, якая склалася са згаданымі беларускімі СМІ, трэба неадкладна выпраўляць.

Алесь СІВЫ.

Народная Воля http://www.nv-online.info 22 ВЕРАСНЯ 2020 г.

АСОБА

Радзім ГАРЭЦКІ:

«Я дзякую Богу, што ён даў мне доўгае жыццё і магчымасць убачыць, як абудзіўся мой народ»

*Ідучы на сустрэчу з доктарам геолага-мінералагічных навук, акадэмікам **Радзімам ГАРЭЦКІМ**, я згадваў словы яго дзядзькі Максіма Гарэцкага: “Скарэй набрацца сілухны і пачаць варушыць каменні”. Пляменнік даўно сілы набраўся і камянёў за сваё жыццё зварушыў безліч. І ў пераносным, і ў літаральным сэнсе – сталічны Музей валуноў створаны пры яго ўдзеле. Славуты навуковец, які ведае зямныя нетры Беларусі як свае пяць пальцаў, не застаецца безуважным і да таго, што адбываецца на паверхні. Сваімі думкамі ён пагадзіўся падзяліцца з чытачамі “Народнай Волі”.*

– Радзім Гаўрылавіч, ужо другі месяц у Беларусі праходзяць масавыя пратэстныя шэсці, штораз у затрымліваюцца сотні людзей, амаль штодня праходзяць суды над імі. Як вы ўспрымаеце ўсе гэтыя падзеі?

– З аднаго боку, мне вельмі балюча на ўсё гэта глядзець. Па мірным Мінску ездзяць бронетранспарцёры, аўтазакі, Музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны аплецены калючым дротам, як у вайну! Улада неяк неадэкватна ўспрымае сітуацыю. Па вуліцах жа мірны народ ідзе. Людзі так і кажуць: мы выйшлі на мірнае шэсце, каб выказаць пратэст наконт фальсіфікацыі вынікаў галасавання падчас прэзідэнцкіх выбараў! За што іх дубасіць? Навошта Лукашэнка аддаў такі загад сваім падначаленым? Колькі ўжо збітых, колькі пакалечаных і параненых, ёсць ужо і забітыя. Жудасныя рэчы… З другога боку, я проста шчаслівы, што дажыў да гэтага часу, калі нарэшце прачнуўся беларускі народ. І адчуў сваю моц, зразумеў, што хоча жыць у незалежнай і дэмакратычнай беларускай дзяржаве. Калі я бачу мора бел-чырвона-белых сцягоў, мая душа радуецца.

– У геалогіі ёсць гэткая з’ява – тэктанічны разлом, калі зямная кара разыходзіцца, з-за чаго планету час ад часу скаланаюць землятрусы. Сённяшнія падзеі ў Беларусі можна параўнаць з такім разломам?

– Гэта, безумоўна, разлом. І тут я звярнуў бы ўвагу на такі момант. Раней мы назіралі разлом паміж Лукашэнкам і адносна нешматлікай апазіцыяй (партыямі і рознымі рухамі). А цяпер, гэта вельмі важна, вялізны разлом прайшоў паміж Лукашэнкам і большасцю беларускага народа.

– Калі тэктанічныя пліты разыходзяцца, яны ўжо не зрастаюцца?

– Часам зрастаюцца, але ўжо на другім узроўні. І ўзнікаюць абсалютна новыя канфігурацыі на паверхні зямлі.

– Логіку ўлады часам цяжка зразумець. То яна цісне на спартсменаў, то крыўдзіць вернікаў, не дапусціўшы ў краіну мітрапаліта Кандрусевіча, то студэнтаў зневажае – уводзіць ва ўніверсітэты АМАП. Чым вы патлумачыце такія дзеянні?

– Я некалькі разоў, у другой палове 1990-х, калі быў віцэ-прэзідэнтам Акадэміі навук, асабіста сустракаўся з Лукашэнкам. І ўжо тады пераканаўся, які гэта нецярпімы да альтэрнатыўнай думкі чалавек. Ужо тады ў ім праяўляліся дыктатарскія замашкі. А для дыктатараў улада – гэта наркотык, нават супернаркотык. І вось, на маю думку, Лукашэнка ўвесь час знаходзіцца пад уздзеяннем гэтага супернаркотыку. Таму без улады ён проста жыць не можа, у яго ломка пачнецца, улада для яго – самае галоўнае. Каб яе не згубіць, ён гатовы на ўсё – біць, катаваць, нават страляць. У змаганні за ўладу ён, баюся, пойдзе да канца.

– Нядаўна Лукашэнка прыязджаў у Акадэмію навук, сустракаўся з акадэмікамі. Чаму вы не пайшлі на сустрэчу? Сказалі б усё гэта яму ў вочы…

– Мяне на тую сустрэчу не запрашалі. У акадэміі я даўно вядомы як ненадзейны з гледзішча адміністрацыі чалавек. На жаль, кіраўнік акадэміі Уладзімір Гусакоў – перад уладай падымае лапкі ўгору. На сустрэчу былі запрошаны толькі тыя, хто мог задаць зручнае пытанне, сказаць ухвальнае слова. Нязгодных там бачыць не хацелі. Скажам, таго ж акадэміка Аляксандра Вайтовіча таксама не паклікалі. А ён жа ў свой час узначальваў акадэмію. З нашага Інстытута прыродакарыстання на сустрэчы прысутнічалі толькі двое, нават дырэктар не быў.

– Кадравыя чысткі дайшлі і да акадэміі – днямі быў звольнены дырэктар Інстытута сацыялогіі Генадзь Коршунаў.

– Для мяне гэта не дзіўна – ён, наколькі мне вядома, падпісаў зварот акадэмічнай супольнасці супраць гвалтоўных дзеянняў улады. А яшчэ перад выбарамі, помніцца, агучыў рэйтынг падтрымкі кіраўніка краіны мінчанамі – 24 працэнты, а Цэнтрвыбаркама – 11 працэнтаў. Што ж, Лукашэнка, як вядома, спецыяліст ва ўсім – і гісторык, і эканаміст, і ваенны… Цяпер, відаць, і сацыялогію асвоіць.

У такім атачэнні ў наш час можна пабачыць помнік М.Гарэцкаму ў Мінску.

– Мяне ўразіў адказ кіраўніцтва НАН на зварот расійскіх навукоўцаў да беларускай улады з патрабаваннем спыніць рэпрэсіі ў Беларусі. Вось некалькі вытрымак з таго адказу: “наш народ полностью поддерживает действующего главу государства”, “выходит на улицы кучка разрушителей, управляемых из-за рубежа”, “толпа… чинит беззаконие, провоцирует”. І пры гэтым сцвярджаецца: “наука – вне политики”. Выразы – проста як з прапагандысцкай перадачы па БТ.

– Вось такой, на вялікі жаль, стала наша Акадэмія навук... Многіх расійскіх навукоўцаў, што праявілі салідарнасць з беларускім народам, я ведаю асабіста. Мы працуем над агульнымі тэмамі, робім сумесныя публікацыі. Я ж з’яўляюся таксама і акадэмікам Расійскай акадэміі навук. Там таксама не ўсё ідзе ладам. Але ў нас… Бог ты мой, мы ж збіраемся спецыяльна, каб прывесці статут акадэміі ў адпаведнасць з заўвагамі прэзідэнта!..

– Лукашэнка заўважна акрыяў пасля нядаўняй сустрэчы з Пуціным у Сочы. Як вы лічыце, чаму Расія працягвае яго падтрымліваць?

– Бо яна не хоча згубіць апошнюю краіну-сатэліта. З краінамі Балтыі Крэмль даўно не знаходзіць агульнай мовы, з Украінай – вайна, няма вялікага сяброўства і з другімі былымі рэспублікамі СССР. Таму Беларусь для Расіі – апошняя надзея. Таму гэтак званая саюзная дзяржава будзе ўмацоўвацца, у тым ліку і ў ваеннай сферы. Вось і цяпер праходзяць беларуска-расійскія вайсковыя вучэнні на нашай зямлі, на Брэстчыне. Прычым абвешчана, што яны будуць праходзіць штомесяц… І гэта ўжо непрыхаванае супрацьстаянне з ЕС і ўсім Захадам. А зусім жа нядаўна, перад выбарамі, Лукашэнка наязджаў на Расію, выстаўляў сябе змагаром за незалежнасць. Сёння – усё наадварот. Ізноў яго Расія ратуе, як і ў 1996 годзе. Пуцін паўтара мільярда крэдыту паабяцаў. Але ў самой Расіі столькі ўласных праблем…

– На агульны з Расіяй спіс неўязных спачатку спрабавалі спісаць і забарону на вяртанне ў Беларусь мітрапаліта Кандрусевіча. Цяпер нейкія іншыя прычыны нібыта знаходзяцца. Але яны настолькі няўцямныя...

– Гэта чарговае несусветнае глупства з боку ўлады. Ах, ты ў Польшчу паехаў – ну і жыві там… Як да такога можна было дадумацца? Улада гэтым моцна пакрыўдзіла ўсіх католікаў. А перад гэтым пакрыўдзіла і праваслаўных, змусіўшы да адстаўкі мітрапаліта Паўла. Ён, дарэчы аказаўся сумленным чалавекам, наведаўшы збітых у бальніцы.

– А як вам нядаўні жаночы форум і зацалаваны нам напамаджанымі вуснамі Лукашэнка?

– Прызнаюся, мяне той форум вельмі здзівіў. Канешне, жанчын звезлі з усёй Беларусі. Але яны так шчыра сустракалі яго, так радаваліся... Паглядзеўшы трошкі той з’езд, я дрэнна спаў. Безумоўна, Лукашэнка – неблагі акцёр і непераўзыдзены дэмагог, ведае, пра што з кім гаварыць.

– Перад жанчынамі ён яшчэ раз пахваліўся сваёй перамогай на выбарах, маўляў, 80 працэнтаў не сфальсіфікуеш.

– Ярмошына магла і 90 працэнтаў налічыць! Пакуль яна кіруе Цэнтрвыбаркамам, яму можна не хвалявацца. Я даўно ўжо не хадзіў на выбары, а сёлета мы з жонкай пайшлі, прагаласавалі. Людзі сапраўды валам ішлі, шмат у каго была надзея на праўдзівы падлік галасоў. А што атрымалася? Колькі было фальсіфікацый! Шмат сумленных людзей, што працавалі ў камісіях, апрылюднілі сапраўдныя пратаколы. Некаторыя з іх апублікаваны, у тым ліку ў “Народнай Волі”. І што? З боку праваахоўнікаў – нулявая рэакцыя. Ці ж так можна? Па́ра Лукашэнка–Ярмошына заўсёды будзе перамагаць. Я з асцярогаю назіраю, як ён спяшаецца зрабіць новую Канстытуцыю. Зробіць яе пад сябе, вынесе на рэферэндум, і Ярмошына зноў усё палічыць як трэба.

– Але паглядзіце, якой папулярнай, асабліва сярод моладзі, стала нацыянальная сімволіка, як – упершыню тысячагалоса! – загучаў лозунг “Жыве Беларусь!”, як актуалізавалася тэма незалежнасці…

– Гэта мяне моцна цешыць. Значыць, мы і нашы папярэднікі змагаліся нездарма. Я ж быў сустаршынёй Кангрэсу за незалежнасць. Неяк увечары мяне моцна пабілі невядомыя, выглядаў проста жахліва. Помню свой здымак у нейкай газеце, ён быў падпісаны так: твар беларускай інтэлігенцыі. А перада мною збілі Адама Мальдзіса, яшчэ кагосьці. Адам Восіпавіч іранізаваў тады: мы цяпер недабіткі… Асабліва мяне цешыць, што наша моладзь стала пад бел-чырвона-белы сцяг. Яна бачыць, што ў нас сапраўдная дыктатура, якая прыкрываецца дэмагогіяй і хлуснёй. БТ салаўём заліваецца: у нас тое самае лепшае ў свеце, у нас гэта… А на самай справе у нас прамысловасць рухнула...

– Пачалі ўжо разбягацца замежныя IT-кампаніі з Парка высокіх тэхналогій, які даваў у бюджэт падаткаў прыкладна столькі, як і “Беларуськалій”.

– Не, “Беларуськалій” больш за ўсіх даваў. ПВТ узнік адносна нядаўна, а калійшчыкі ўжо амаль паўстагоддзя працуюць. Мы ўвесь час хваліліся МАЗамі, трактарамі, яшчэ нечым. Але ўсё наша машынабудаванне давала краіне менш валюты, чым адзін “Беларуськалій”. Мы ўвесь час на другім-трэцім месцы ў свеце былі. Беларускія калійныя солі куплялі каля 60 краін.

– Мяне ўразіў учынак салігорскага шахцёра Юрыя Корзуна, які на знак пратэсту прыкаваў сябе ў шахце. Пытанне вам як геолагу: ці праўда, што калійныя солі залягаюць на глыбіні слаямі – слой белы, слой чырвоны?

– Ёсць такое, я на ўласныя вочы бачыў. Белы слой і не зусім яркі чырвоны, больш такі буры. Але ў цэлым успрымаецца адназначна. Мільёны гадоў пад зямлёй фарміравалася тая колеравая гама. Бачыце, сам Бог паслаў нам гэты сцяг. І таму цяпер яго так шыбка падхапіў увесь наш народ. Вунь і ў нашым доме з вокнаў бел-чырвона-белыя палотнішчы вісяць. Уздым нацыянальнай свядомасці велізарны. Што ж, дай Божа!

– Якімі недарэчнымі ні выглядаюць дзеянні ўлады, яны выразна скіраваны на тое, каб запалохаць людзей. Якой, на вашу думку, павінна быць усенародная прышчэпка ад страху?

– Прышчэпкай павінна быць наша здольнасць думаць і аналізаваць. Тады мы зразумеем сітуацыю, у якой апынулася краіна. Не трэба быць баязліўцамі! Я ж памятаю яшчэ сталінскія часы, калі ноччу маглі прыйсці і забраць любога. І забіралі, у тым ліку майго бацьку, яго сяброў і паплечнікаў. Але яны, нягледзячы ні на што, працавалі дзеля Беларусі, яны былі поўнасцю адданыя Бацькаўшчыне! Бацькаў сябра гісторык Мікалай Улашчык амаль дваццаць гадоў у лагеры адбыў (разам з педагогам Яўхімам Кіпелем), а выйшаў на волю і засеў за даследаванне беларускіх летапісаў. Помню, мы з Вітаўтам Кіпелем апынуліся поруч на нейкай міжнароднай канферэнцыі. І Кіпель кажа: “Мы тут з табой сядзім у прэзідыуме, а нашы бацькі сядзелі ў ГУЛАГу...”

– Днямі выйшаў у свет ваш двухтомнік пад назвай “Пра сябе, пра жыццё, пра гісторыю”. Уражвае – агулам амаль 1200 старонак! Гэта ўспаміны?

– Так, пераважна гэта аўтабіяграфічныя нататкі. Мой жыццяпіс, кругабе́гі, як тата называў перыяды жыцця. Я апісаў чатыры кругабегі – “Сын “ворага народа”, “У Акадэміі навук СССР (Масква)”, “У Акадэміі навук БССР (Менск)” і падзеі часоў незалежнасці, у якіх браў удзел. Двухтомнік выйшаў дзякуючы Згуртаванню беларусаў свету “Бацькаўшчына”, Глебу Лабадзенку і выдавецтву “Медыял”. Дарэчы, выдавецтва мне паведаміла, што два камплекты кніг былі адпраўлены ў Адміністрацыю прэзідэнта.

– Каб жа іх там прачыталі! Можа, вашы кнігі камусьці мазгі ўправяць?

– Наўрад ці. Хутчэй мазгі будуць упраўляць мне. Паколькі ва ўспамінах я многія рэчы называю сваімі імёнамі. Але мне ўжо нічога не страшна, я пражыў амаль 92 гады. Я дзякую Богу, што ён даў мне доўгае жыццё і магчымасць убачыць, як абудзіўся мой народ. Паўтаруся, для мяне гэта вялікае шчасце!

Міхась СКОБЛА.

БЫЛО…

Артысты спынілі спектакль, калі даведаліся пра затрыманне калегі

У нядзелю 20 верасня ў Гродне падчас несанкцыянаванай акцыі быў затрыманы акцёр Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра, заслужаны артыст Рэспублікі Беларусь **Сяргей Курыленка**.

У гэты час ў драмтэатры ішоў спектакль. Калі жонка Курыленкі паведаміла аб затрыманні мужа яго калегам, адзін з акцёраў са сцэны абвясціў пра гэта гледачам, дадаўшы, што спектакль спыняецца ў знак салідарнасці і пратэсту супраць затрымання артыста.

Гледачы падтрымалі трупу, ніхто не абураўся. Сяргея Курыленку адпусцілі.

Аляксей МІХАЛЁЎ.

РАКУРС

Как Александру Лукашенко с намеком подарили двухкомнатную квартиру

В конце минувшей недели появилась информация: во время посещения ОАО «МАПИД» А.Лукашенко подарили сертификат на двухкомнатную квартиру. Его реакция была такой:

– Куда мне его девать? Президент по закону не имеет права принимать подарки.

В обществе эта коллизия тут же приобрела свой вариант толкования. Идея с подарком Лукашенко в виде сертификата на двухкомнатную квартиру появилась неслучайно. Во-первых, он не раз говорил, что у него нет своего жилья. Так вот сейчас, когда на всех массовых протестных акциях люди скандируют «Уходи!», появление своей квартиры очень кстати. Так что и руководство ОАО «МАПИД» дарило Лукашенко двухкомнатную квартиру, видимо, с намеком, что время проживания в фешенебельных государственных резиденциях истекло, пора пожить в обычной двухкомнатной квартире.

Как сообщил провластный сайт «Пул первого», А.Лукашенко, передавая сертификат председателю Совета Республики Наталье Кочановой, сказал: «Спасибо большое! Это мы для военных». Что ж, может, кому-то из семьи военнослужащих и повезет, но намек мапидовцев просматривается отчетливо. В любом случае недалек тот час, когда перед Александром Лукашенко встанет вопрос о личном жилье.

Игорь ВАСИЛЕВСКИЙ.

ВЗГЛЯД СО СТОРОНЫ

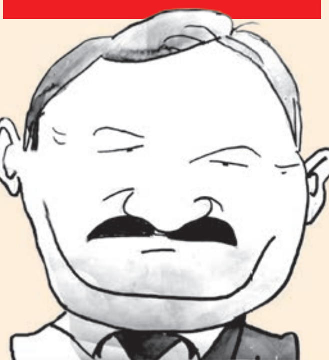
Александр РАР, немецкий политолог:

– Люди вышли на улицы (*в Беларуси.* – **Ред.**) просто потому, что им кажется, что выборы были сфальсифицированы и всех своих конкурентов Лукашенко посадил в тюрьму. Можно здесь только руками разводить, почему он это сделал. Конечно, надо идти на деэскалацию и диалог с той большой частью населения, которая выступает против Лукашенко.

(Из интервью «МК».)

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Крый божа, юны чарадзей пакліча на пратэст людзей

Выдавецтва "Янушкевіч" надрукавала за мяжой і везла ў Беларусь кнігу "Гары Потэр і таемная зала". Беларускія мытнікі запатрабавалі дакумент, які пацвярджае, што ў кнізе няма "заклікаў да звяржэння дзяржаўнага ладу".

"На тых знайсці патрэбна ўправу,
Хто возіць кнігі з-за мяжы.
У іх паклёпы на дзяржаву,
Пра прэзідэнта шмат ілжы.
Уладу гэтак атакуе
Амаль увесь заходні свет".
Відаць, інструкцыю такую
Прыдумаў Мытны камітэт
Для шараговага саставу,
Іначай мытнікі, дальбог,
Як кажуць, завалілі б справу –
Пранікла б зло цераз парог:
Хоць некалі хадзілі ў школу,
Ды не чыталі многа кніг,
А значыць, распазнаць крамолу –
Задача цяжкая для іх.
Таму на выпадак усякі
Лепш тармазіць усё падрад,
Каб іншаземныя пісакі
Не бэсцілі дзяржаўны лад,
Каб не казалі "ўверсе" потым,
Што мытнікі накшталт варон.
Вось хто, напрыклад, Гары Потэр
І што прапагандуе ён?
Хтось прачытае і назаўтра
Наццэмам зробіцца няўзнак.
І хто на справе кнігі аўтар?
Магчыма, сам Зянон Пазьняк…
Навошта ім прымаць на веру,
Што Потэр – юны чарадзей?
Хай выдаўцы дадуць паперу,
Што не ўзбунтуе ён людзей.
Мы маем гэтакіх службістаў…
І адчуваю я нутром,
Што заўтра графа Монтэ-Крыста
Яны палічаць бунтаром.

***

У прэзідэнта ўсе надзеі
На мытнікаў, АМАП, спецназ.
Няўжо такія "грамацеі"
Далей жыццю вучыцьмуць нас?..

Ён намалюе потым турму з калючым дротам

У Наваполацку маладая жанчына Зоя Скварцова гуляла з 4-гадовым сынам. На асфальце хлопчык намаляваў крэйдай дамок, а мама дамалявала бел-чырвона-белы сцяг і лозунгі "Жыве Беларусь!" і "Свабоду палітвязням!". Жанчыну з дзіцём забралі ў міліцыю, пратрымалі ў аддзеле паўтары гадзіны, склалі пратакол і перадалі яго ў суд…

З-за чаго ўсчалася "схватка",
Завяршыўшыся судом?
На асфальце хлапчанятка
Малявала крэйдай дом,
І, здаецца, вельмі ўдала…
Калі ўжо з'явіўся дах,
Маці там намалявала
Бел-чырвона-белы сцяг,
Словы вывела таксама
Пра свабоду і турму.
Хлопчык вырашыў, што мама
Памагла крыху яму:
Сцяг над дахам быў дарэчы,
Бо сцягоў навокал шмат.
Ды жахлівым для малечы
Быў напотым рэзультат.
Ён не даў спачатку веры:
Павялі чамусь кудысь
Маму міліцыянеры.
А яму сказалі:
– Брысь!
Ды хлапчук пабег за мамай,
Крык разносіўся ў двары.
І з акон за гэтай драмай
Назіралі жыхары.
Бедны хлопчык да аддзела
Бег за мамай след у след.
Ледзьве мама не самлела,
Як штурхалі ў кабінет.
Дзядзька маме слаў пагрозы,
Напусціўшы грозны від,
Пралівала мама слёзы,
Ну а хлопчык роў наўзрыд.
Назаўжды запомніць гэта
І засвоіць слова "мент".
…А на ўсё глядзеў з партрэта
Строгі дзядзька-прэзідэнт…

***

Штось не гэтак у дзяржаве,
Стогне наш народ-бядак…
Мне здаецца, неўзабаве
І наогул будзе так,
Што, на ўздзіў усім на свеце,
Немаведама чаму
Малявацьмуць нашы дзеці
Дрот калючы і турму…

ГЛАС НАРОДА

И в страшном сне нельзя представить…

Старшему поколению и в страшном сне не снилось, что их дети и внуки будут калечить и убивать друг друга. За что?! Люди выходят на улицу, чтобы выразить протест против явной фальсификации результатов голосования на президентских выборах. Всем известно, что кучка провластных ловкачей превратила волеизъявление народа в спектакль с заранее определенным финалом, отведя избирателям роль безголосых статистов, то есть тех самых овец, которые ничего не решают, могут лишь пастись и понуро плестись за бараном хоть на бойню.

Противостояние мирных людей, считающих себя обманутыми, и вооруженных до зубов силовиков – это и есть раскол, разрыв страны на части, чего, на словах, так боится Лукашенко. Но это лишь риторика. Похоже на то, что для него важнее принцип «разделяй и властвуй». Вместо активного поиска разумного пути разрешения конфликта людей, которым невмоготу жить в атмосфере тотальной лжи, принуждают «утихомириться и вернуться в овчарню».

Сотрудники правоохранительных структур хорошо знают, что произошло в стране. Но власть использует их в роли карателей. С другой стороны, люди хотят, чтобы армия и милиция защищали их, как это положено по Конституции, а не обслуживали беспрекословно властные структуры и лично авторитарного правителя. И в этом старшее поколение солидарно с молодежью, хоть мы, повидавшие немало на своем веку, не аплодируем и не скандируем на площадях и улицах – у многих на это уже нет ни сил, ни здоровья, да и коронавирус никуда не делся.

Всем нам, ветеранам, очень хочется, чтобы наши дети и внуки не теряли веру в справедливость, жили мирно и по совести, чувствовали себя свободными людьми, а не чьими-то марионетками, и были счастливы здесь, рядом с нами, а не уезжали искать добра на чужбину.

Пишу в «Народную Волю» потому, что тошно наблюдать тот беспредел, который творится властью по отношению к гражданам Беларуси. Хочется, чтобы молодежь знала: те представители старшего поколения, которых власти не удалось зомбировать, на стороне мирных демонстрантов. Мы, конечно, переживаем и волнуемся за всех, кто участвует в массовых протестных акциях, – не хочется, чтобы омоновцы калечили людей в угоду чужим амбициям.

С.Н.ДУБОВИК, пенсионерка.
Минск.

РУБАМ!

Набалела!

Паважаная рэдакцыя "Народнай Волі"!

Адкажыце, калі ласка, на мае пытанні. Па дзяржаўных радыё і тэлебачанні кажуць, што нашу апазіцыю фінансуе Захад, але чамусьці ні слова пра тое, на якія сродкі праходзяць мітынгі ў падтрымку Лукашэнкі. Хто праплачвае аўташэсці? А выдаткі на аўтобусы, што прывозяць людзей у Мінск, абласныя цэнтры, на мноства чырвона-зялёных сцягоў, на выраб розных транспарантаў? І наогул – навошта нам гэта? Я не паверу, што нашай краіне нехта пагражае. Няма, дзякуй Богу, у нас ворагаў.

Што дрэннага ўчынілі Павел Латушка, Святлана Алексіевіч, Лаўрыновіч з завода колавых цягачоў? Сталі членамі прэзідыума Каардынацыйнай рады? Дык гэта ж звычайная грамадская ініцыятыва. Што, людзі не могуць аб'ядноўвацца ў суполкі і спрыяць вырашэнню тых праблем, якія востра стаяць на парадку дня?

Яшчэ такое пытанне. Чаму нашу моладзь, якая ўдзельнічае ў мірных пратэстах, калечаць амапаўцы? Мне здаецца, што, перад тым як хлопцы ў чорнай форме выходзяць на "аперацыю", ім даюць нейкі прэпарат, які ўздзейнічае на арганізм, і яны не кантралююць свае дзеянні.

А яшчэ. Хто адкажа за фальсіфікацыю вынікаў галасавання падчас прэзідэнцкіх выбараў?

А паглядзіце, колькі расплодзілася ў нас чыноўнікаў!

Калі б я сустрэлася з Лукашэнкам, я задала б яму шмат іншых пытанняў. Набалела!

Вольга Міхайлаўна АРАЛКАВА з Чыжоўкі, што ў Мінску, пенсіянерка, 80 гадоў.

НЕОБЫЧНЫЙ РАКУРС

Положите Библию перед всеми вертикальщиками и председателями избирательных комиссий…

Прочитал в «Народной Воле» статью о встрече жителей Вилейки с руководством района, в частности с председателем райисполкома Олегом Бегунцом. Ему были заданы вопросы о прошедших президентских выборах. Люди открыто сказали: «Поклянитесь на Библии, что результаты голосования не были сфальсифицированы». Конечно же, это застало главу местной власти врасплох. Он не положил руку на Библию и не поклялся, что является красноречивейшим ответом на вопрос о том, как в Вилейке подводили итоги выборов.

То ли совесть заговорила, а может, и страх потерять власть, но дать клятву О.Бегунец не решился. Задать бы этот вопрос, как это сделали жители Вилейки, и поставить перед таким выбором и всех местных вертикальщиков, всех председателей избирательных комиссий. Затем рассказать об их реакции в средствах массовой информации, понятно, назвав их фамилии и занимаемые должности. Этот экзамен следовало бы устроить и Лидии Ермошиной.

Александр ВАРАКСА, минчанин, инвалид по зрению.

«НЕПРИЧЕСАННОЕ» ПИСЬМО

Что терзало и терзает мою душу

Перед президентскими выборами я внимательно изучил всех претендентов на высший государственный пост. Обратил внимание на то, что больше всех возможностей выступить перед избирателями, конечно же, имеет А.Лукашенко. И, надо сказать, меня впечатляли его слова, когда он говорил о суверенитете и независимости Беларуси.

Признаюсь, когда я слушал Лукашенко, невольно вспоминались советские вожди Брежнев и Черненко, которые еле-еле могли говорить, озвучивая какие-то мысли с бумажек, лежащих перед их глазами. И почему-то на ум приходил Ульянов-Ленин, картавивший, но обладавший большими ораторскими способностями. И, что удивительно, помню, как многие десятилетия его величали самым человечным человеком. А как же тогда быть с расправами над священниками, с расстрелом тамбовских крестьян, со зверским убийством детей? Пусть это были и царские дети, но это все же дети. И как тогда понимать утверждение, что сын за отца не отвечает? Да и сама расправа над царской семьей и ее прислугой была без суда (заметьте, над фашистскими главарями был Нюрнбергский суд). Зюгановцы и теперь пытаются доказать, что Ленин якобы не знал об этом страшном злодеянии. Я не поверю в то, что это произошло без санкции главного человека в государстве. Тем более что семья царя продолжительное время была под арестом. И Ленин это знал. Более того, не без его ведома палачи получили высшие государственные награды. И это его, Ленина, несмываемый грех.

Кое-кто из читателей, возможно, скажет: не в ту степь загнул автор. Как раз в ту, я неслучайно начал свое письмо с Лукашенко, затем вспомнил Брежнева и Черненко и более подробно остановился на личности Ленина. Проводя параллели, я накануне голосования никак не мог сделать окончательный выбор. Терзался мыслью, кого из кандидатов выбрать на самый высокий пост в стране, за кого проголосовать. Невольно вспоминалось то, что произошло уже при власти Лукашенко. В первые годы его правления исчезли такие известные политики, как Юрий Захаренко и Виктор Гончар, а вместе с ними бизнесмен Анатолий Красовский и молодой телеоператор Дмитрий Завадский. Поражает то, что прошло уже более 20 лет, а мы не знаем участь этих людей. Да каких людей! Умных, деятельных, которые и сегодня могли бы быть полезными нашему государству. Следственные органы находят убийц любого бомжа, а тут всё окутано мраком, тайной. Молчит правосудие, похоже на то, что не предпринимает никаких усилий следствие. Так если Беларусь самое справедливое и спокойное государство в Европе, если у нас всё прозрачно, то почему власти не дают ходу профессиональному расследованию исчезновений известных людей?

В прессе немало написано о тогдашнем командире СОБРа Дмитрии Павличенко, который якобы казнил этих людей, то есть вынес смертный приговор без суда и следствия. Какое он имел на это право? Наводит на тревожную мысль и то, что это спецподразделение было, можно сказать, в подчинении главы государства.

Я хочу знать правду по праву сына защитника Родины, кавалера двух боевых орденов. Мой отец стоял насмерть у стен Сталинграда, мужественно воевал на Курской дуге, брал Берлин.

Кастусь ЮРКОВЕЦ.
г.Бобруйск.

ОТПОВЕДЬ

Вы же, господин Андрейченко, знаете, заложником чьих амбиций стала Беларусь…

Случайно попалось на глаза интервью председателя Палаты представителей Национального собрания Владимира Андрейченко, опубликованное в провластной газете «СБ. Беларусь сегодня». Рассуждая о сложившейся ситуации, он выразил мысль, что в это непростое время требуется общая ответственность. При этом спикер подчеркнул: *«Она в интересах каждого из нас, в интересах дальнейшего развития страны. Ни в коем случае недопустимо, чтобы судьба Республики Беларусь становилась заложником чьих-то амбиций и корыстных устремлений. Главное для нас – сохранить экономику, производство, рабочие места, мир и спокойствие в обществе».*

Как будто все правильно сказано. Так, все должны быть в ответе за страну. Важно не допустить спада экономики. У людей должна быть работа и нормальная зарплата. И, конечно, важны мир и спокойствие в обществе.

Но скажите, господин Андрейченко, кто спровоцировал ситуацию, которую мы сегодня имеем в стране? Вы что, не знаете, заложником чьих амбиций стала Беларусь? Я полагаю, Вы хорошо знаете, кто дал отмашку на беспредельные фальсификации при подведении итогов голосования на президентских выборах. Обнародовано огромнейшее количество фактов, подтверждающих это преступление. И те лица, которые совершали уголовные деяния, Вам, полагаю, известны. Так почему Вы молчите?

Заметьте, высокопоставленные чиновники и их вертикаль даже не заикаются о том, что послужило толчком для протестных акций. Люди вышли на улицы не потому, что кто-то посоветовал им это сделать из-за границы, а потому, что власть, господин Андрейченко, плюнула им в душу, украв их голоса, грубейшим образом сфальсифицировав результаты волеизъявления народа. Такое не прощается!

Андрей СЛИЖ, избиратель.

РЕЗОНАНС

Вы не элита, вы – позор нации

Я знаю, что большинство моих коллег-ученых возмущены происходящими в стране событиями. Многие выходят на протесты, некоторых увольняют за их позицию. Но речь сейчас не о них. Речь об академиках Национальной академии наук, членкорах, директорах институтов, большинство из которых покорно слушали в пятницу в стенах президиума академии речь «великого кормчего». В то время, когда шахтеры в знак протеста приковывают себя в шахтах, спортсмены, рискуя карьерой, открыто высказывают свое мнение, целыми коллективами увольняются сотрудники театров и радиостанций, и даже пропагандисты с БТ рвут контракты, вы, ученые, предпочли засунуть голову в песок.

Да, я слышал слова академика Войтовича, но его позицию мы знаем давно (за что ему низкий поклон). Вы, как и раньше, открещиваетесь: это его личная позиция, Академия вне политики. Так вот, сейчас уже речь не о политике. Сейчас мы являемся свидетелями правового беспредела и просто уничтожения белорусского народа. Людей, которые не побоялись выйти и высказать свою позицию, калечат, пытают, убивают.

Каждый день неизвестные в масках увозят прямо с рабочих мест наиболее активных несогласных, хватают мирных протестующих, обычных прохожих. Судебный конвейер штампует приговоры.

А вы сидите и молчите. Знаю, что задену в том числе и знакомых мне людей, но молчать не могу. Господа академики-членкоры, вы не элита нации. Элитой оказались, как ни странно, шахтеры, заводчане, айтишники, спортсмены… А вы не элита, вы – позор нации.

Николай КОЗЕЛ, заведующий лабораторией биофизики и биохимии растительной клетки Института биофизики и клеточной инженерии Национальной академии наук Беларуси.

ИЗ ЛИЧНОГО ДЕЛА

Николай Владимирович Козел – кандидат биологических наук.

Окончил физический факультет БГУ. С 2004 года работает в Институте биофизики и клеточной инженерии НАН Беларуси. В 2009-м защитил кандидатскую диссертацию на тему «Фотоокислительные процессы, индуцированные в растениях ячменя и табака сенсибилизаторами ксантеновой природы» по специальности «биофизика». С 2019 года руководит лабораторией биофизики и биохимии растительной клетки.

ПРАПАНОВА!

…І Бог нам дапаможа

Паважаная рэдакцыя "Народнай Волі"!

Мы цяпер знаходзімся ў надзвычай складанай сітуацыі. І я думаю: а чаму б нам не звярнуцца да Бога? Я недзе чытала, можа, нават у вашай газеце, аб тым, як японскі народ двойчы ўратоўваўся ад небяспекі, звяртаючыся да Бога. Калі шчыра памаліцца, то Бог дапамагае.

Прапаную звярнуцца да святароў розных канфесій, каб яны ў адзін дзень заклікалі ўсіх вернікаў прыйсці ў храмы. І каб народ адначасова маліўся ва ўсіх куточках Беларусі і прасіў Бога, каб ён дапамог нам пазбавіцца ад той напасці, якая абрынулася на нашу краіну.

Японцам Бог дапамог. Дапаможа і нам, беларусам!

І.П.МІШУР, жыхар г.Оршы.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
22 ВЕРАСНЯ 2020 г.

СОЛИДАРНОСТЬ

Письмо Меркель и задорный смех: как в Германии хотят освободить Колесникову

*В ФРГ сторонники задержанной в Беларуси **Марии Колесниковой** требуют ее освобождения. Они проводят акции солидарности, собирают подписи, обращаются к политикам, но не только.*

«Очень активная, очень целеустремленная и очень талантливая», – так режиссер из Штутгарта **Ясмин Шедлер** описывает свою коллегу и подругу Марию Колесникову. Они вместе руководят инициативой InterAKT, в рамках которой создают экспериментальные проекты в сфере искусства. В последний раз они виделись в феврале, перед тем как Мария уехала в Минск, где она работает арт-директором культурного хаба «ОК16». Хотя Колесникова с 2007 года жила в Штутгарте, она, по словам ее немецких знакомых, постоянно осуществляла различные проекты и в Беларуси.

© Olga Kapustina/DW

Реакция немецких коллег

В мае Мария Колесникова оказалась в центре политических событий в Беларуси, за которыми ее немецкие друзья следят в СМИ. Она включилась в работу предвыборного штаба Виктора Бабарико, а после его задержания возглавила вместе со Светланой Тихановской и Вероникой Цепкало объединенный штаб оппозиции. Когда обе ее соратницы были вынуждены покинуть страну, Мария Колесникова стала для многих лицом белорусского протеста.

По словам ее сподвижников, выдворенных в Украину, когда Колесникову доставили на границу и подбросили ей билет до Мюнхена, она порвала свой паспорт. Сейчас Мария находится в СИЗО г.Жодино, ее обвиняют в призывах к причинении вреда нацбезопасности, за что ей грозит до пяти лет тюрьмы.

Немецкие коллеги делают все, что в их силах, чтобы способствовать ее освобождению. *«Когда ее похитили, мы в тот же день сделали заявление в соцсетях. Эту инициативу сразу многие подхватили. Мы написали письмо Ангеле Меркель с просьбой сделать все возможное для освобождения Марии»*, – рассказывает Ясмин Шедлер.

Позже они запустили адресованную Александру Лукашенко онлайн-петицию *(на данный момент ее подписали более 35 тысяч человек. – **Ред.**)* и подготовили открытки с фотографией Марии и требованием освободить ее, которые любой желающий может отправить министру внутренних дел Беларуси Юрию Караеву. А еще они организуют акции солидарности в центре Штутгарта.

Минута смеха, а не минута молчания

По мнению **Уго Рану**, участника трио Vis-a-vis, визитная карточка Марии Колесниковой – это ее задорный смех. Поэтому он призвал собравшихся на акции устроить в честь Марии минуту смеха: *«Мы, как она, ответим на угрозы и насилие сердцем и радостью. Смех освобождает, смех побеждает страх»*. Когда он начал на сцене громко смеяться, участники акции подхватили эту инициативу. А позже закричали *«Жыве Беларусь!»* и *«Отпускайте нашу Машу!»*.

Друзья Марии Колесниковой в Германии не намерены сдаваться. Примером того, как действовать, казалось бы, в безвыходной ситуации, для них служит сама Мария. Когда во время перформанса «Нет голоса – нет тела» у нее отобрали ее «голос» – флейту, она сыграла на электрогитаре.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ

Безусловно, вторая волна коронавируса придет в Беларусь

Вторая волна COVID-19 придет в Беларусь, как и в другие страны мира, но у многих белорусов уже выработался устойчивый иммунитет к этой инфекции – такое мнение высказал руководитель проекта Парка высоких технологий по ранней диагностике заболеваний **Олег Дарашкевич**.

Вторая волна коронавируса придет в Беларусь вместе с прохладой и дождями, в преддверии отопительного сезона, когда наш иммунитет наиболее подвержен всем «прелестям» межсезонья, считает ученый-исследователь.

«Безусловно, вторая волна коронавируса придет в Беларусь, однако волна ее интенсивности будет значительно ниже. Очень многие белорусы, думаю, их более миллиона, уже имеют устойчивый иммунитет. К тому же создана вакцина, которая массово будет поставлена в Беларусь. Она, заявляю ответственно, лучшая в мире! Российские ученые делали ее давно, и вакцинирование решит проблему с COVID 19», – убежден специалист.

Напомним, ранее бывший министр здравоохранения Владимир Караник рассказал, чего ждать от второй волны коронавируса в Беларуси: по его мнению, иммунитет у многих белорусов, особо восприимчивых к коронавирусу, уже сформировался, поэтому вторая волна болезни будет не такой серьезной, как первая.

(Sputnik.)

ЭПИДЕМИЯ И СПОРТ

В Германии футбольный матч закончился со счетом 37:0

Проигравшая команда соблюдала социальное дистанцирование.

Немецкие команды «Холденштедт» и «Рипдорф / Мольцен II» завершили встречу со счетом 37:0. Проигравшие весь матч придерживались правил социального дистанцирования.

Представители «Рипдорфа» хотели вообще перенести матч – игроки команды-соперника контактировали с ковидным больным. Просьбу о переносе матча судьи отклонили, поэтому «Рипдорф» решил играть, но выставил на поле минимальный состав (7 человек вместо 11), и футболисты социально дистанцировались всю встречу.

Ситуация с коронавирусом в Германии остается неоднозначной. По состоянию на 19 сентября коронавирусом с начала пандемии в Германии заразились 271.672 человека, умерли 9466. Власти намерены запретить проведение массовых мероприятий, в том числе и спортивных, до конца декабря.

Игроки «Рипсдорфа» могли рассчитывать на спортивное поведение соперника. Однако победа для «Холденштедта» оказалась важнее.

ЭВРИКА!

Лошади подарят новое лекарство против COVID-19

Научно-технический институт Коста-Рики создает лекарство против коронавируса на базе лошадиных антител. В рамках работы ученые вводили шести лошадям белки SARS-CoV-2. При этом три лошади получали только часть белка. Остальные – комбинацию из четырех белков коронавируса. После четырех инъекций, проводившихся каждые две недели, у лошадей выработался нужный уровень антител.

Далее у животных забрали кровь, отделили плазму от эритроцитов, выделили антитела из плазмы, очистили их и получали состав, подходящий для испытания на людях. По предварительным оценкам, одна доза антител (один флакон) обойдется примерно в 100 долларов. Но итоговая цена средства для применения на людях будет выше в 10 раз.

Комментирует работу западных коллег директор Научно-клинического центра прецизионной и регенеративной медицины, профессор кафедры генетики Института фундаментальной медицины и биологии Казанского федерального университета **Альберт Ризванов**: *«Технология получения антител от животных более дешевая, быстрая. Но ее недостаток в том, что у некоторых людей эти чужеродные антитела могут вызвать аллергические реакции или иммунные ответы.*

По аналогии раньше, например, использовали свиной инсулин. Со временем отказались от такого способа и перешли на человеческий, потому что белки человека работают лучше белков и не вызывают иммунных реакций».

ПЕРЕПАЛКА

Трамп обвинил Россию в краже технологии гиперзвуковой ракеты

Президент США **Дональд Трамп** заявил в эфире *Fox News*, что Россия якобы выкрала технологию гиперзвукового оружия у американцев еще при Обаме и только после этого смогла создать собственный аналог.

«У нас есть супер-пупер-ракета. Я называю ее супер-пупер, потому что она в пять раз быстрее, чем обычные ракеты. Но Россия получила эту информацию у администрации Обамы, она похитила ее и создала свою ракету. Но сейчас у нас есть такая, которая намного, намного быстрее», – заявил Трамп на выступлении перед своими сторонниками в Миннесоте.

По словам Трампа, сейчас США обладают самым мощным оружием, а глава КНР Си Цзиньпин, президент РФ Владимир Путин и «все другие» только завидуют.

В мае этого года Трамп уже говорил о разработке ракеты, которая в 17 раз быстрее ракет других государств. В июле Трамп также говорил о ракете, характеризуя ее как «супер-пупер-ракету», которая способна попасть в цель на расстоянии в 1,6 тысячи километров.

Трамп выступает перед своими сторонниками – обычно консервативными людьми, которые поддерживают идею величия Америки и верят в существование некоего суперорсужия. Отсюда и его предпочтения в предвыборной риторике (выборы президента США состоятся уже в ноябре): он говорит ровно то, что от него хочет слышать преданный электорат.

ГДЕ ЭТО ВИДАНО...

Названы 20 богатейших жен и мужей российских госслужащих

Журнал Forbes опубликовал рейтинг 20 богатейших жен и мужей российских госслужащих. Перечень возглавила супруга депутата заксобрания Камчатского края Игоря Евтушка. Доход женщины составил 3,12 миллиарда рублей, при этом ее имя остается неизвестным.

На второй строчке рейтинга оказалась Екатерина Игнатова, жена гендиректора госкорпорации «Ростех» Сергея Чемезова (1,49 миллиарда рублей). Третье место заняла жена губернатора Брянской области Александра Богомаза Ольга Богомаз (1,38 миллиарда), которая была названа лидером прошлогоднего рейтинга богатейших супругов госслужащих.

В первую десятку также вошли Лариса Назарова, жена первого заместителя председателя правительства Башкирии Андрея Назарова (864 миллионов рублей), жена депутата Госдумы Александра Некрасова Елена Некрасова (676,9 миллиона), Алла Саблина (Налча), супруга депутата Госдумы Дмитрия Саблина (629 миллионов), жена вице-спикера Совета Федерации Юрия Воробьева Людмила Воробьева (535,8 миллиона), супруга депутата заксобрания Иркутской области Александра Битарова (493,8 миллиона), жена главы Татарстана Рустама Минниханова Гульсина Минниханова (480,8 миллиона), а также Елена Редькина, жена депутата заксобрания Камчатского края Игоря Редькина (367,76 миллиона).

Среди мужей российских госслужащих, попавших в рейтинг, оказался Кирилл Комаров, супруг сенатора Любови Глебовой (160,8 миллиона рублей), занявший 17-е место. На 19-м месте – Алексей Золотарев, муж сотрудницы Минпромторга Ольги Гребневой (157,4 миллиона).

РЕЙТИНГ

Эксперты назвали самые «инстаграмные» книги

Книжный отдел британского интернет-магазина On Buy составил топ-10 самых «инстаграмных» книг, тех, которые чаще всего фотографируют и выкладывают в Instagram.

Согласно исследованию, самой популярной книгой в соцсети стал роман Харпер Ли «Убить пересмешника», самой популярной книжной серией – цикл про Гарри Поттера авторства Джоан Роулинг.

Главным «инстаграмным» жанром названа романтическая литература (31%). За ней следуют: книги для подростков (26%), исторические романы (26%), фэнтези (25%) и научная фантастика (19%). Также авторы исследования назвали самые популярные основные цвета обложек – красный, черный и зеленый.

Топ-10 самых популярных книг в Instagram:

«Убить пересмешника», Харпер Ли;
«Наследница огня», Сара Маас;
«Элеонора и Парк», Рейнбоу Рауэлл;
«1Q84», Харуки Мураками;
«Над пропастью во ржи», Джером Дэвид Сэлинджер;
«Танец с драконами», Джордж Р.Р. Мартин;
«Я – Малала», Малала Юсуфзай, Кристина Лем;
«Повесть о двух городах», Чарльз Диккенс;
«На маяк», Вирджиния Вулф;
«Случайная вакансия», Джоан Роулинг.

Топ-5 самых популярных книжных серий:

«Гарри Поттер», Джоан Роулинг;
«Чужестранка», Диана Гэблдон;
«Сумерки», Стефани Майер;
«Игра престолов», Джордж Р.Р. Мартин;
«Перси Джексон и олимпийцы», Рик Риордан.

ИХ НРАВЫ

Глава МИД Дании извинился за секс с 15-летней

Министр иностранных дел Дании **Йеппе Кофод** *(на фото)* публично извинился за секс с 15-летней девушкой, активисткой его партии. Об этом пишет *Berlingske*.

«Я был пьян и глуп. Я понимаю, что попросить прощения недостаточно. Я хотел бы все изменить, но не могу – зато могу научиться на своих ошибках», – сказал министр.

Инцидент произошел в 2008 году во время пасхальных курсов. Тогда 34-летний Кофод был одним из высокопоставленных членов партии «Социал-демократическая молодежь Дании» (DSU), куда входила и 15-летняя девушка. После того как мужчина прочитал лекцию, он пригласил девушку в свою комнату, где и занялся с ней сексом.

По словам Кофода, он не знал, сколько ей лет. О произошедшем стало известно практически сразу же: тогда политик извинился и ушел в отставку. Тем не менее позже он вернулся в политику, а в 2019-м занял пост министра иностранных дел Дании.

Возраст согласия в Дании – 15 лет, поэтому фактически Кофод не нарушал закон. Несмотря на это, его поступок широко критикуют пользователи соцсетей и западные СМИ.

ЭКСПЕРТИЗА

Названы лучшие смартфоны

Эксперты Роскачества составили рейтинг лучших, по мнению организации, актуальных смартфонов.

Первое место в рейтинге занял Samsung Galaxy S10+ с накопителем емкостью 128 гигабайт, выпущенный в марте 2019 года. По пятибалльной шкале аппарат был оценен на 4,037 балла; специалисты отметили производительность, качественную батарею устройства и удобство в использовании. На втором месте расположился флагман Apple 2019 года iPhone 11 Pro Max с накопителем 256 гигабайт. На третьем – выпущенный в августе Samsung Galaxy Note20 Ultra с накопителем 512 гигабайт и поддержкой 5G.

Больше всех смартфонов в первой десятке были выпущены брендом Samsung – семь устройств. Также кроме девайсов корейской компании и Apple лучшими были названы гаджеты китайской компании OnePlus – модели 8 и 8 Pro. Все перечисленные в топ-10 телефоны имеют флагманское позиционирование.

Авторы рейтинга подчеркнули, что топ был составлен совместно с экспертами Международной ассамблеи организаций потребительских испытаний (International Consumer Research and Testing). Исследование началось еще в 2016 году, и с тех пор рейтинг постоянно обновлялся. Специалисты Роскачества подчеркнули, что исследование проводилось в лучшей мировой лаборатории: *«Это позволяет получать беспристрастные и объективные результаты»*.

ПОСТУПОК

«Раньше разрешали поиграть в правду и демократию, а сейчас…»

Лилия Латогурская проработала на телевидении 18 лет. Впервые пришла на ОНТ после аспирантуры и работы на радиостанции «Авторадио» – тогда это был только что открывшийся новый канал. После декретного отпуска Лилия работала на СТВ, но в сентябре 2020-го решила: все, пора увольняться. И отнесла руководству заявление.

Почему редактор ушла не сразу после выборов, что она будет делать дальше и как в ее семье относятся к работе на телевидении – в публикуемом материале.

«Как только началась предвыборная кампания, «лафа» закончилась»

– Как вы вообще попали на телевидение?

– На телевидение я пришла в 2002 году – на новенький и невероятный телеканал ОНТ. Тогда лучшее место для филолога и представить было сложно.

Мы делали нашу «Горячую линию», помогали людям, рассказывали о проблемах. Тогда разрешалось поиграть в правду, демократию. И мы за полгода набрали такой высокий рейтинг, что это было невероятно!

В те времена быть редактором, журналистом – это считалось просто… ух! Я пришла на телевидение, когда эта профессия была суперпрестижной, а ухожу сейчас – когда стыдно говорить, что ты работаешь «на телике». Это ужасно: за 18 лет ситуация перевернулась с ног на голову. Хотя редакторство на СТВ было хорошо именно тем, что было вне политики.

– Расскажите, чем именно вы занимались на своей последней работе.

– На СТВ я работала редактором двух проектов: «Новое утро» на «РТР-Беларусь», которое тоже делает СТВ, и «Добро пожаловаться».

Мне легко было в формате моих передач. Там ведь совсем не нужна политика. Я очень патриотичный человек, и мне на самом деле приятно говорить о том хорошем, что происходит в стране. На моих глазах действительно вырастало что-то чудесное в этом обществе. У нас была возможность рассказывать в «Новом утре» про все самое передовое: начиная от молодежных стартапов, зеленых акций до хосписов и банков пищевых продуктов.

Одно время мы приглашали очень много музыкантов, художников, артистов и видели, как растет культурное движение в стране. Ко мне, в мою программу, приходило очень много классных людей. Я говорю «в мою», потому что у редакторов «Утра» есть свои эфирные дни. Их два-три на неделе, и я полностью отвечаю за свой день. От сценария и гостей до монтажа и просмотра готовой программы, перед тем как она выйдет в эфир. Если вдруг какая-то появится на экране буква не та или черное поле – всё, «втык» пойдет мне, потому что я редактор.

С гордостью говорю: у второй программы, которую я редактировала, – «Добро пожаловаться» – был хороший рейтинг. Можно даже сказать, что мы заигрались в правду: громили коммунальные службы, исполкомы, всех, кто обижал людей. Вот к примеру: предприятие выставило на аукцион дом прямо с семьей, которая в нем прожила много лет. Благодаря вмешательству СТВ этот лот был снят с торгов. Было приятно, что реально помогали.

Конечно, это все было в рамках того, что наше государство доброе и хорошее. Но как только началась предвыборная кампания, «лафа» закончилась.

– Разве не было такого случая, что вы хотите кого-то пригласить, но делать это было запрещено? Некоторые сотрудники Белтелерадиокомпании утверждали, что у них такие списки были.

– Безусловно, такое могло быть. Особенно в предвыборное время всегда был очень жесткий список. Кроме БРСМ, получалось, некого и позвать.

Года два назад или даже год ситуация была другая. Мы разошлись до того, что приглашали в эфиры, скажем, людей определенно оппозиционной колористики. Если он хороший экскурсовод, самый классный, то мы можем брать у него интервью *(вероятно, Лилия говорит о Никите Мониче, который в июле 2020-го уволился из Национального художественного музея из-за гражданской позиции)*. Если писательница издала кулинарную книгу – ну и что, что она на «Белсате», мы тоже позовем. Это была своего рода свобода, но она быстренько закончилась.

– Это связано с предвыборными кампаниями?

– Да, все эти предвыборные годы – я их просто ненавижу. Это очень болезненное ощущение. Вы же понимаете, что абсолютно все предвыборные кампании в стране у нас были не до конца честными. Но в другие годы работалось полегче.

«За два года прониклись обаянием Луцкого – это был свой человек»

– Заявляя об увольнении в соцсетях, вы упомянули некую встречу с министром информации, после которой на время передумали уходить и решили остаться на телевидении. Что это было?

– Игорь Луцкий еще несколько месяцев назад был нашим руководителем. Он два года возглавлял СТВ, а назначение его министром для нас было неожиданным. Взяли и «забрали». Понятно, что мы уже с ним сработались, прониклись его обаянием.

В середине августа вокруг здания телеканала проходили демонстрации. Министр приехал к нам, собрал весь коллектив. Посыл был такой: мол, ребята, давайте обсуждать, вместе искать решение, давайте вы все скажете нам, а мы передадим «туда».

В итоге создалась иллюзия, что диалог власти и общества действительно будет, что и нас послушают, и Координационный совет послушают и что мы договоримся – наступят мир и лад. Луцкий сказал: «Я голосовал за Лукашенко, но вы же понимаете, что есть люди с разными точками зрения, – и сейчас нам нужно прийти к соглашению. Давайте работать». Руководство предлагало меняться эволюционно, без революции, но прийти к адекватным новостям. Обещали, что будут брифинги, МВД будет отчитываться – что все будет хорошо. Сами уверяли, что хотят найти выход. Было видно: люди тоже ночами не спят в этой ситуации, никто не хочет затянувшегося внутриполитического конфликта.

В тот же день на ОНТ и СТВ вышел сюжет, где работники МЗКТ кричат Лукашенко «Уходи!». Я обалдела! Это ж надо! Получилась правдивая картинка: есть недовольные, и есть лидер, который им ответил. Красивый, достойный материал.

Уже потом стало понятно, что диалога никакого не будет. Ровно через день на СТВ вышел ролик о Тихановской. Мы удивились: «А как это так, а что это?» Спросили наших видеоинженеров, кто это делал. Оказалось, никто не делал, это не наше производство. То есть чужой страшный и чернушный ролик спускается на телеканал, и его выдают в эфир.

Дальше выходит сюжет про Купаловский театр, который всем вырвал душу. Со мной в программе работала Юлия Шпилевская – она актриса Купаловского театра. Латушко – давний друг нашего телеканала, и тут выходит этот сюжет… Это же невозможно!

Тогда же я написала заявление на увольнение. Сразу меня не отпустили: другая девочка-редактор хотела уйти в отпуск. Предложила: она приходит – и я сразу ухожу, 14 сентября. Зачем мне обижать кого-то? Она остается, это ее выбор. Но работать было, мягко говоря, некомфортно: я иду мимо службы новостей в свою монтажку, и меня крутит, мне плохо.

– Но вы же не одна такая?

– В художественной дирекции, где я работаю, немало людей, которые прекрасно всё понимают. Многие «на стороне света», как говорится. Но стоит сказать, что в службе новостей работают настоящие «лукашисты». Надо отдать им должное: они действительно верят в то, что делают. Как и в то, что остальных белорусов «накрутили» и купили. Ну это их право – думать так. Жаль только, что у них право есть, а у нас нет.

Телевидение – это огромная команда, в том числе технический персонал. Конечно, люди разделились.

– В момент, когда вы думали остаться на телевидении, что именно вы хотели делать, чтобы оно стало лучше?

– Понятно, что в моих программах это делать легко: нужно просто приглашать хороших людей и выдавать адекватный контент. Конечно, повлиять на работу новостной дирекции я не могла, но мониторить ситуацию можно было бы. Хотя это смешно, когда в качестве эксклюзива сверху спускают «признательные» показания Кохно и Дудинского.

– В своем посте об увольнении вы также писали, что «зомбоящик можно оживить», создав новое вещание с объективными новостями. Это серьезные планы?

– Я серьезно об этом задумываюсь. И было даже обидно, что ребята с БТ, когда они уходили после забастовок, первые высказались о создании телевизионной YouTube-платформы.

Старые бренды – ОНТ, СТВ – уже себя дискредитировали. Их история должна закончиться вместе с историей этой власти. Конечно, надо создавать новые «кнопки». Должны быть новые имена и новое телевидение.

Но финансирование «телика» – серьезный вопрос. Это все на самом деле непросто. Вот, например, те же ОНТ и СТВ – это закрытые акционерные общества. Казалось бы, совсем иная форма хозяйственной деятельности, не такая, как Белтелерадиокомпания. При этом все акции на руках у Министерства информации, горисполкома и так далее. Мы все равно получаемся государственным телевидением. Где взять деньги на то, чтобы иметь возможность не подчиняться государственным органам?

В США, к примеру, есть общественные телеканалы: они финансируются за счет абонентской платы подписчиков. То есть жители города каждый месяц сдают по несколько долларов на свое ТВ – и в результате получается вещание, которое не зависит ни от мэра, ни от полиции, ни от кого.

Если создать телевидение с объективной новостной фабулой, такой, например, как TUT.BY или Onliner, это будет классно. На экране не должен быть один ньюсмейкер – главный в стране. Ну это же ненормально.

«ОМОНа не должно быть вообще…»

– Из-за кризиса внутри страны сейчас начинают огулом гнобить всех работников госсектора. Все телевизионщики плохие, потому что транслируют ложь, все учителя плохие, потому что подписывают нечестные протоколы голосования, все милиционеры плохие, потому что силовые ведомства жестоко поступают с белорусами… Как вы к этому относитесь?

– У меня очень много друзей-педагогов, просто потому, что я училась на филологическом факультете. Это мои старые университетские подружки. За них мне не стыдно: я точно знаю, что они хорошие учителя и у них передовые взгляды. Нельзя всех стричь под одну гребенку.

Мой ребенок сейчас ходит в школу. В младших классах дети не могут уйти на «удаленку», им обязательно нужен наставник-методист. И мне, как гражданину, хочется вернуть престиж педагогической работы в обществе. Сегодняшняя ситуация невероятно плохо сказывается на наших детях. И так в профессию не хотят идти хорошие, талантливые люди, у которых призвание быть педагогом.

Милиционеров это тоже касается. Не дай бог что-то случится, куда мы позвоним? В 102. Мне кажется, они тоже стали заложниками ситуации. Все-таки жестко действуют «черные», а не «синие». Огулом хаять ничего нельзя: участковые милиционеры ведь тоже мало зарабатывают. Если уж отдавать бюджетные деньги, то не на спецподразделения, а на инспекторов по делам несовершеннолетних и участковых. Им же нужно разобраться в жизненных историях и судьбах людей. Это им надо платить большую зарплату, а не людям в балаклавах. ОМОНа быть не должно вообще – не нужно их держать в государстве в таком количестве.

– Как ваша семья отреагировала на ваше решение уволиться? Сейчас многие уходят с мотивацией «а что я потом детям скажу?». У вас не было таких мыслей?

– У меня очень счастливая ситуация в этом плане. Муж у меня тоже телевизионщик: работает инженером ПТС на ОНТ. Он, конечно, тоже увольняется. Мы с ним соратники и друзья – можно сказать, уволились всей семьей.

Моя старшая дочка уже взрослая – она имеет свое мнение. Ее кандидат был Виктор Бабарико. Она окончила журфак, работает в банке, как я это называю, «массовикомзатейником». Младшему сыну 10 лет. Вообще, наше семейное кредо – независимость Беларуси.

Единственный человек, с кем трудно стало разговаривать в этой ситуации, – моя мама. Общаемся сейчас в чатах. Не ожидала, что в добрых старушках столько зла сидит. Это моя боль. Дай бог, она что-то поймет потом.

– Часто те, с кем мы хотели пообщаться после увольнения с госТВ, отказывали нам из соображений безопасности или хотели сделать это анонимно. А вы не боитесь? Что, например, за вами тоже после этого интервью приедут, как за теми же Кохно и Дудинским.

– Конечно, боюсь. Я же живой человек, страх – это нормальное чувство. Сегодня мне уже писали и предлагали юридическую помощь. Когда тебе говорят, что уже нужен адвокат, а ты: «Да? Блин, может, не надо?» Смешно.

На самом деле есть и другие проблемы. Решение было принято, но оно непростое. У меня куча кредитов, плачу за квартиру, не уложились в ремонтную смету. Я очень зависимый финансово человек. Слава богу, мой муж еще и востребованный музыкант, у него есть ИП, то есть он оформлен легально, платит налоги. И лучше я заработаю деньги на свои кредиты на низкооплачиваемой работе не по специальности. Но находиться в той обстановке, в которой я сейчас была, невозможно. Моя внутренняя гармония важнее.

Аня ПЕРОВА.

(TUT.BY)

ГЛЫБІНКА

«Раёну намалявалі 93 працэнты – гэта здзек!»

Вялікая Бераставіца – утульны раённы цэнтр каля самай польскай граніцы. У пасёлку днём ціха і амаль бязлюдна. Тут няма ні заводаў, ні фабрык, толькі невялічкія прадпрыемствы мясцовай прамысловасці.

Гледзячы на гэтае бязлюддзе, нават цяжка ўявіць, што ў ліпені на плошчы стаялі чэргі народу, каб паставіць подпіс за альтэрнатыўных кандыдатаў.

– А пазней у нас былі шматлюдныя мітынгі і маршы, – распавядае мясцовы актывіст **Сяргей Жданук**. – Такое адчуванне было, што ўся Вялікая Бераставіца збіралася на плошчы.

Людзей абурылі вынікі выбараў. Раёну, паводле слоў майго суразмоўцы, намалявалі 93 працэнты за Лукашэнку. Але ў гэта ніхто не паверыў, і людзі выйшлі на пратэсты. Сяргей кажа, што нават выніковых пратаколаў у Бераставіцы не вывешвалі на выбарчых участках, з-за чаго ўжо можна казаць, што выбары не адбыліся.

Яшчэ адзін Сяргей, **Шымель,** кажа, што ў Вялікай Бераставіцы дубінкамі людзей не разганялі, паколькі большасць міліцыянераў некалі хадзілі ў адну школу з месцічамі, усе яны жывуць побач і ведаюць адзін аднаго. Хаця пазней сам Сяргей быў асуджаны на сем базавых велічынь за тое, што трымаў у руках бел-чырвона-белы сцяг.

Жданук дадае, што глядзець на міліцыянераў было непрыемна:

– Хадзілі, галовы паапускаўшы, нават у вочы не гледзячы, і загадвалі: разыходзьцеся!

«Чаму мы пайшлі на пікеты?»

Сяргей Жданук кажа, што так жыць болей нельга. Людзі стаміліся ад падману, ад жабрацкага існавання і абяцанак “па пяццот”.

Другі Сяргей згадвае, што яго таксама здзівіла, калі столькі людзей пачалі прыходзіць на мітынгі.

– Ну ладна там я, кожныя выбары подпісы збіраю, лічуся апазіцыянерам. Але калі пачалі прыходзіць сотні людзей і казаць, што хопіць цярпець, усё гэта ўжо дастала, мяне гэта тады вельмі ўразіла, – распавядае Шымель.

А **Наталля Дарожка**, якая працуе ў краме прадаўцом, дадае, што людзі даўно хочуць перамен. У свае 35 гадоў яна першы раз пайшла галасаваць. Раней ніколі не цікавілася палітыкай і не хадзіла на выбары – не верыла, што праз выбары ў краіне могуць адбыцца перамены.

– Святлана Ціханоўская дала нам усім надзею на перамены, бо мы ўжо не можам болей так жыць, – кажа Наталля. – Мы паверылі, што свабодна зможам выказваць свае думкі і меркаванні, што наступяць сапраўдныя змены.

Пасля падзей 9–11 жніўня, калі ў Беларусі былі жорстка збіты мірныя пратэстоўцы, Наталля вырашыла, што цяпер сама будзе ўдзельнічаць ва ўсіх акцыях.

– Тое, што мы пабачылі, – не ведаю нават, як гэта назваць, але я не магла спаць начамі, – кажа жанчына. – Я, як і мільёны людзей, патрабую, каб Лукашэнка сышоў, ён не мае права больш знаходзіцца на пасадзе прэзідэнта.

Ігар Дудко таксама першы раз пайшоў на плошчу пратэставаць. Паводле яго слоў, ён ніколі не галасаваў за Лукашэнку, разумеў, што і раней вынікі выбараў фальсіфікавалі, але сёлета не вытрымаў.

– Такой нахабнай фальсіфікацыі, як сёлета, ніколі раней не было, – перакананы Ігар. – Яны нават нічым не прыкрываліся, плюнулі ў твар людзям. А потым яшчэ гэтае збіццё мірных пратэстоўцаў...

Міхал КАРНЕВІЧ.

ПАМЯЦЬ

Ян Баршчэўскі забранзавеў

Летась ва ўкраінскім горадзе Чуднаве, што ў Жытомірскай вобласці, школьніца Алена Прыходчанка на бацькоўскім агародзе неспадзявана знайшла надмагільную пліту аднаго з пачынальнікаў новай беларускай літаратуры, аўтара знакамітай кнігі “Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях” Яна Баршчэўскага. Свае апошнія гады ён пражыў у гэтым горадзе, але месца яго апошняга спачыну 170 гадоў заставалася невядомым. І вось таямніца адкрылася, а памяць класіка годна ўшанавана – у цэнтры Чуднава паўстаў бронзавы помнік пісьменніку, а мясцовая гарадская рада заснавала медаль Яна Баршчэўскага.

Пісаў ён на беларускай і польскай мовах, жыў і памёр ва Украіне, таму цырымонія ўрачыстага адкрыцця помніка прайшла пад трыма дзяржаўнымі сцягамі, прагучалі таксама тры гімны – Беларусі, Украіны і Польшчы. Помнік з’явіўся з ініцыятывы фонду Марыі Магдалены Радзівіл, які ўзначальвае Аляксандр Сапега. Ён з прадстаўнікамі беларускага грамадскага руху “Разам” і прысутнічаў на цырымоніі. На жаль, Пасольства Беларусі ва Украіне ніякай цікавасці да гэтай культурнай падзеі не выказала (афіцыйнае тлумачэнне – перашкодзіў каранавірус). А першыя медалі Яна Баршчэўскага з рук мэра Чуднава атрымалі Алена Прыходчанка і Аляксандр Сапега, якія ўжо спрычыніўся да ўшанавання памяці В.Быкава, Р.Барадуліна, Т.Касцюшкі і другіх выдатных сыноў Беларусі.

Антон ЗАГОРСКІ.

Народная Воля http://www.nv-online.info 22 ВЕРАСНЯ 2020 г.

ЖАНЧЫНЫ З ЛЕГЕНДЫ

Анатоль БУТЭВІЧ

І ПРАВАСЛАЎЯ НЕ ВЫРАКЛАСЯ

(Працяг. Пачатак у №№63,65,67,69–74.)

Шлюбы прадстаўнікоў Масковіі і Вялікага Княства Літоўскага былі частымі. І гэтак жа часта яны насілі палітычны характар. Дамоўныя бакі, а не самі шлюбавальнікі, ахвотней глядзелі на палітычную выгаду, а не на пачуцці.

Канец XV стагоддзя пазначаны асаблівым напружаннем ва ўзаемаадносінах Вялікага княства Маскоўскага і ВКЛ. Уладныя структуры Масквы настойліва скіроўвалі свае намаганні на нейтралізацыю ваенных канфліктаў. У гэтай справе віталіся любыя дзеянні, здольныя прынесці выгаду. Адным з такіх крокаў бачылася шлюбаванне дачкі вялікага князя маскоўскага і ўсяе Русі Івана III Васільевіча (таго самага, сын якога Васіль быў жанаты з Аленай Глінскай) Алены з вялікім князем літоўскім Аляксандрам Ягелончыкам.

Трэцяя дачка Івана Вялікага і Соф'і Палеалог Алена нарадзілася 19 мая 1476 года. На той час чацвёртаму сыну Казіміра IV Ягелончыка, унуку караля польскага і найвышэйшага князя літоўскага Ягайлы Аляксандру ўжо было пятнаццаць гадоў. У 1492 годзе паны-рада ВКЛ выбралі Аляксандра вялікім князем літоўскім, а каралём польскім стаў брат Аляксандра Ян Ольбрахт. Ушанаванне гаспадара Княства Аляксандра адбылося ў Віленскім касцёле святога Станіслава. Літоўскі маршалак Ян Літавар Храптовіч уручыў яму меч, скіпетр, жэзл і наказаў, каб вялікі князь не італьянскім звычаем альбо чэшскім ці нямецкім паслугоўваўся, а *"праўдзівым літоўскім і Вітаўтавым прыкладам нас гаспадарыў і судзіў"*. Гэта значыць, каб на першае месца ставіліся свае норавы і парадкі, свае інтарэсы, а не нейкія чужыя, прывезеныя з-за мяжы.

Зыходзячы з гэтага пажадання, 6 жніўня 1492 года Аляксандр выдаў заканадаўчы акт аб дзяржаўным кіраванні. Назвалі яго Аляксандравым прывілеем. Меў ён вялікае значэнне для ўладкавання дзяржавы. Гэта была, па сутнасці, феадальная канстытуцыя Вялікага Княства Літоўскага (Статут ВКЛ яшчэ не дзейнічаў). Згодна з прывілеем, усе важнейшыя справы павінны былі вырашацца вялікім князем сумесна з панамі-радай – вышэйшым кіруючым органам Княства, чаго раней не было. Толькі народжаныя ў Княстве маглі цяпер набываць зямлю і атрымліваць дзяржаўныя пасады. Суверэннасць Княства падкрэслівалася непарушнасцю яго межаў і самастойным вядзеннем дыпламатычных стасункаў з суседзямі.

У тым жа 1492 годзе пачалася першая вайна Вялікага княства Маскоўскага на чале з Іванам III, які заключыў саюз з крымскім ханам Менглі-Гірэем, з Вялікім Княствам Літоўскім. Адбываўся захоп вялікалітоўскіх гарадоў. У адказ Аляксандр накіраваў у Смаленск князя Івана Львовіча Глінскага, каб той пераканаў смалян заставацца вернымі ВКЛ.

5 лютага 1494 года адбыліся перамовы Івана III з вялікім князем літоўскім Аляксандрам. У выніку былі заключаны "адвечны мір". Аднак дамоўныя бакі толькі гэтым не абмежаваліся. У поле іхніх інтарэсаў трапіў шлюб вялікага князя літоўскага Аляксандра з дачкой маскоўскага князя Івана III Аленай. Як сведчаць польскія даследчыкі, перамовы на гэты конт былі доўгімі і складанымі. Урэшце пагадзіліся. Шлюбаванне палічылі найбольшай гарантыяй мірнага развіцця ўзаемаадносін паміж Вялікім Княствам Літоўскім і Маскоўскім княствам. Праўда, надзеі не апраўдаліся цалкам, ваенныя канфлікты ўзнікалі і пасля гэтага.

Калаж Ірыны ПУСТАВАЛАВАЙ.

А пакуль што ў Вільні рыхтаваліся да пышнага шлюбу. Адбыўся ён 15 лютага 1495 года. Вялікаму князю літоўскаму Аляксандру было 34 гады, а дачцэ Івана III, *"божьей милостью государя всея Руси и великого князя владимирского, и московского, и новгородского, и псковского, и тверского, и югорского, и болгарского, и иных"*, Алене – васямнаццаць.

У студзені князёўна ў суправаджэнні вялікай світы выехала з Масквы ў Вільню. Ёй спадарожнічаў велізарны аршак з пасагам. Па дарозе яе пышна, з гарматнымі залпамі віталі ў Смаленску, Віцебску, Полацку, іншых гарадах. У мястэчку Маркаў каля Маладзечна Алену сустрэлі 60 давераных асоб вялікага князя літоўскага на чале з Канстанцінам Астрожскім, Станіславам Кішкай і Васілём Глінскім, бацькам Алены Глінскай – будучай жонкі маскоўскага князя Васіля III. Хоць Алена Іванаўна стала жыла ў Вільні, з родным домам праз усё жыццё падтрымлівала цесныя сувязі, вяла актыўную перапіску.

Адной з умоў шлюбавання было захаванне Аленай праваслаўнага веравызнання. На гэтай аснове ўзнікалі розныя непаразуменні і нават спекуляцыі. Так, у 1499 годзе адбыўся паход рускага войска на Вялікае Княства Літоўскае, прычынай якога палічылі патрэбу абараніць права Алены Іванаўны вызнаваць праваслаўе. Руская княгіня аказалася разумнай і тактоўнай жонкай і прыхільніцай мужа ў добрых справах. Часам яна настойліва праяўляла сваю самастойнасць, перадавала цэрквам і манастырам значныя багацці. Аляксандр не замінаў ёй у гэтых справах. Дарэчы, менавіта вялікі князь літоўскі Аляксандр Ягелончык 14 сакавіка 1499 года надзяліў Менск Магдэбургскім правам.

У 1500–1503 гадах вялася другая руска-вялікалітоўская вайна. Падставай для яе паслужыў пераход у падпарадкаванне да маскоўскага князя Івана III, які ўсё сваё жыццё прысвяціў збіранню зямель, некаторых вялікалітоўскіх князёў. Прычынай гэтага палічылі прыцясненне праваслаўных вернікаў у Княстве. Войскі Івана III далучылі да Рускай дзяржавы Бранск, Курск, Ноўгарад-Северскі, Чарнігаў. І толькі ў сакавіку 1503 года вялікаму князю літоўскаму і ўжо каралю польскаму Аляксандру ўдалося заключыць з Іванам Васільевічам перамір'е на 6 гадоў. ВКЛ мусіла саступіць Маскве 29 гарадоў і 70 воласцяў. Да гэтага перамір'я спрычынілася жонка Аляксандра Ягелончыка Алена Іванаўна. Яна напісала чатыры лісты да бацькі, маці, братоў Васіля і Юрыя з просьбай спыніць узброеную барацьбу. Аднак памежныя канфлікты не патухалі і пасля гэтага.

Калі ў 1501 годзе памёр брат Аляксандра кароль польскі Ян Ольбрахт, на элекцыйным з'ездзе польскай шляхты ў Пётркаве 3 кастрычніка новым каралём быў абраны вялікі князь літоўскі Аляксандр. Каранацыя караля адбылася 12 снежня 1501 года ў Вавелі. Каралевай польскай стала і Алена Іванаўна. Ды з адным "але"… Вышэйшае польскае духавенства ўвесь час настойвала на тым, каб Алена прыняла каталіцтва. Яна не згаджалася, не патрабаваў гэтага і муж. На гэтай аснове яе афіцыйна не каранавалі. Але гэта не замінала Алене годна выконваць свае абавязкі каралевы. Так і была на вышэйшым пасадзе ў каталіцкай краіне праваслаўная каралева Алена маскоўскага паходжання. Яна і ў дзяржаўных справах праявіла сябе своеасаблівым дыпламатам, намагалася лагодзіць інтарэсы праваслаўных Масквы і католікаў Вільні, нейтралізаваць канфлікты паміж Маскоўскім княствам і ВКЛ.

А для Масковіі і Княства пачатак XVI стагоддзя стаў занадта жалобным. У 1503 годзе Іван III моцна захварэў. Мо адной з прычын стала тое, што ў красавіку 1503 года ў іншы свет перайшла маці Алены і жонка Івана III Соф'я Палеалог. 27 кастрычніка 1505 года Іван III Васільевіч, які знаходзіўся на пасадзе вялікага князя маскоўскага 44 гады, памёр. Вялікакняскі пасад перайшоў да ягонага сына і брата Алены Васіля III Іванавіча, які быў жанаты з княгіняй Аленай Глінскай.

У ліпені 1505 года здароўе Аляксандра Ягелончыка рэзка пагоршала. У жніўні памерла ягоная маці Эльжбета з Габсбургаў. А 19 жніўня 1506 года на 45-м годзе жыцця пакінуў гэты свет сам Аляксандр. За сем дзён да свайго сыходу ён паспеў выслухаць данясенне Міхаіла Глінскага, якога моцна падтрымліваў, прыслухоўваўся да яго парад, аб перамозе над татармі пад Клецкам. Дзяцей у Аляксандра не было. Пахавалі караля польскага і вялікага князя літоўскага ў Віленскай катэдры, побач з братам – святым Казімірам. Гэта быў адзіны выпадак, калі кароль польскі знайшоў спачын у Вільні. Пасля смерці Аляксандра ў Кракаве і Вільні панавала пэўная разгубленасць: не было спакойна на мяжы з Масковіяй, не давалі перадыху крымскія татары.

Усё гэта падштурхнула вялікага князя маскоўскага Васіля III да нязвыклай задумы. Ён накіраваў пасланне сваёй сястры Алене, у якім прасіў яе хадайніцтва перад польскай шляхтай. Васіль прапанаваў сябе на караля польскага. Але пакуль круцілася бюракратычнае кола, аказалася позна. 10 верасня ў Вільню з Сілезіі прыехаў Аляксандраў брат Жыгімонт Ягелончык. 13 верасня 1506 года ён быў абраны вялікім князем літоўскім.

Пасля смерці Аляксандра Алена адышла ад актыўнай палітычнай дзейнасці. Ёй не заставалася нічога іншага, як адзінока праводзіць свае дні ў Трокскім замку. Кажуць, мела намер пераехаць у Маскву. Аднак 20 студзеня 1513 года 37-гадовая Алена памерла. І зноўку папаўзлі чуткі, што яе атруцілі ахвотнікі вялікіх дармовых багаццяў. Але ці так гэта на самай справе, дасведчанасці гісторыкаў не хапіла. Пахавана Алена ў Прачысценскім саборы Вільні.

(Працяг будзе.)

ГІСТОРЫЯ БЕЗ РЭТУШЫ

Бясслаўная перамога

У Віктара Суворава, таго самага Суворава, які першы паказаў, што Сталін рыхтаваўся да нападу на Германію, але Гітлер яго апярэдзіў, можна прачытаць, што ў вялікай перамогі агіднае і бруднае мінулае.
Ад сябе дадам: чым агіднейшае і бруднейшае ў перамогі мінулае, тым больш пра яе стараюцца маўчаць пераможцы.
Вось скажыце, чаму ні ў Расіі, ні ў Беларусі, ні ў Злучаных Штатах Амерыкі не дзьмуць у фанфары, не б'юць ва ўсе літаўры з нагоды 75-годдзя з дня перамогі саюзных дзяржаў над Японіяй?
Чаму не ладзіцца парад на Краснай плошчы? Не перашкодзіў жа каранавірус адзначыць 75-годдзе перамогі над Германіяй…

Хто дапамог заключыць Пакт трох дзяржаў?

Гісторыя не чорна-белая. Іншы раз ахвяры агрэсіі самі штурхалі агрэсара ўчыніць на іх напад. Так было ў Еўропе. Пасля Першай сусветнай вайны і ўстанаўлення рэспубліканскага ладу самай дэмакратычнай краінай у Еўропе была Германія, але краіны-пераможцы, і перш за ўсё Францыя, вялі такую палітыку ў дачыненні да пераможанай Германіі, што падрыхтавалі глебу для пераходу ўлады ў гэтай краіне ў рукі рэваншыстаў. І гітлераўская Германія жорстка адпомсціла Францыі.

Калі ў Еўропе дзяржавы-пераможцы з былога ворага стварылі яшчэ раз ворага, то на Далёкім Усходзе і Ціхім акіяне яны зрабілі ворагам свайго саюзніка.

У Першую сусветную вайну саюзніцай Францыі, Вялікабрытаніі, Італіі і Злучаных Штатаў Амерыкі была Японія. Але еўраатлантычныя краіны ніяк не маглі прызнаць, што Японія – таксама вялікая дзяржава, іх раўнапраўны партнёр. Еўрапейскія краіны і ЗША хварэлі на расізм. І калі стваралася Ліга Нацый (1919 год), яны праігнаравалі прапанову Японіі ўключыць у статут гэтай арганізацыі пункт супраць расізму. Гэта не магло не абразіць японцаў.

Потым (1921–1922 гады) была Вашынгтонская канферэнцыя, якая абмяркоўвала пытанні аб марскіх узбраеннях і парадку на Далёкім Усходзе і Ціхім акіяне. ЗША, якія захапілі Гаваі, Філіпіны і драбнейшыя астравы, хацелі ўмацавацца ў Кітаі. Дбаючы пра свае інтарэсы, яны дамагліся скасавання брытанска-японскага саюза. Акрамя таго, былі абмежаваны марскія ўзбраенні. Калі, напрыклад, ЗША будавалі карабель водазмяшчэннем 50 тысяч тон, то Японіі можна было будаваць карабель на 30 тысяч тон.

Японцаў не магло не абураць таксама стаўленне амерыканскіх расістаў да іх суродзічаў, якія з розных прычын паехалі па вайне ў саюзныя Злучаныя Штаты. Такім чынам, былыя саюзнікі расісцкай і імперыялістычнай палітыкай ператваралі Японію ў праціўніка. І таму не дзіва, што Японія стала саюзніцай Германіі ды яшчэ адной пакрыўджанай краіны – Італіі.

Ваенна-палітычны саюз трох дзяржаў быў аформлены Берлінскім пактам 27 верасня 1940 года. Быў у гэтага пакта яшчэ адзін "бацька" – Савецкі Саюз.

Заключыўшы 23 жніўня 1939 года пакт аб ненападзе з Германіяй, кіраўніцтва СССР сакрэтны пратакол да яго зразумела так: раз немцы прызналі Латвію, Літву, Фінляндыю ды Эстонію савецкай сферай уплыву, то чаму б гэтыя краіны не захапіць? І СССР напаў на Фінляндыю, потым, калі Германія была занята ваеннымі аперацыямі на Захадзе, захапіў балтыйскія краіны, адарваў ад Румыніі Бесарабію. Вось гэтага Германія цярпець не магла, бо тысячы немцаў вымушаны былі з Латвіі і Эстоніі перабрацца ў Германію, бо савецкае войска стала на мяжы з Прусіяй, СССР наблізіўся да румынскіх радовішчаў нафты, якія актыўна выкарыстоўвала Германія.

Не магла спакойна пачувацца і Японія разам з залежнай ад яе дзяржавай Манчжоў-го. Відавочна, што хутка давядзецца перапісваць гісторыю савецка-японскіх сутыкненняў каля возера Хасан (1938 год) і ракі Халхін-Гол (1939-ы). Ужо і некаторыя расійскія гісторыкі лічаць, што канфлікты былі справакаваны не Японіяй, як пішуць у падручніках, а Савецкім Саюзам.

Хто пачаў вайну паміж Японіяй і ЗША?

І ўсё ж у 1940-м самай вялікай пагрозай для Японіі быў не Савецкі Саюз, які рыхтаваўся да вайны з Германіяй, а Злучаныя Штаты Амерыкі.

Абражаная сваімі ўчарашнімі саюзнікамі, маладая японская нацыя не магла змірыцца з тым, што яе хочуць адсунуць на другі, а то і трэці план у сусветнай палітыцы. Сваю веліч у той час дзяржава сцвярджала не толькі эканамічнай і ваеннай магутнасцю – вялікай лічылася дзяржава, якая мела таксама разлеглыя каланіяльныя ўладанні.

Японія валодала Карэяй, Паўднёвым Сахалінам, Тайванем, Курыльскімі астравамі і былымі германскімі ўладаннямі на Ціхім акіяне. Але гэтага ёй было мала.

Пэўна, памятаючы, як у XIX стагоддзі ЗША абвясцілі, што ўся Амерыка павінна належаць амерыканцам, Японія кіравалася дактрынай, што Азія, прынамсі Усходняя і Паўднёва-Усходняя, павінна належаць азіятам.

У 1931 годзе імператарская армія высадзілася ў Маньчжурыі, якая толькі ўмоўна была часткай Кітая. Пад эгідай Японіі была створана дзяржава на чале з апошнім кітайскім імператарам з маньчжурскай дынастыі.

Дзеянні Японіі ў Маньчжурыі вялі да канфлікту з Кітайскай Рэспублікай. І ў 1937 годзе пачалася япона-кітайская вайна, якая вялася восем гадоў і спынілася толькі 2 верасня 1945-га. Зразумела, што ЗША не жадалі ператварэння Кітая ў японскую калонію ці васальную дзяржаву. І амерыкана-японскі канфлікт пачаў абвастрацца.

Вайну можна весці і без узброеных сутыкненняў. Дык вось, Злучаныя Штаты першыя абвясцілі вайну Японіі, пачаўшы адну за адной уводзіць гандлёвыя санкцыі і дапамагаць Кітаю.

Вядома, што японская эканоміка залежыць ад імпарту сыравіны і паўфабрыкатаў, а таксама энерганосьбітаў. Было забаронена экспартаваць у Японію самалёты, матэрыялы, патрэбныя для авіяпрамысловасці, жалеза, сталёвы лом, станкі, авіябензін. І нарэшце Кангрэс прыняў закон аб кантролі над экспартам. Амерыканскім і неамерыканскім кампаніям забаранілі прадаваць Японіі нафту. А кантроль над выкананнем гэтага закона ўсклалі на ваенна-марскі флот.

Японія абараняе свае інтарэсы

Дзеянне амерыканскага закона аб кантролі над экспартам рабіла непазбежным узброены канфлікт паміж Японіяй і ЗША з Брытаніяй, якая падтрымлівала Штаты. Каб не спыніліся заводы і фабрыкі, японцам належала прабіць дарогу ў брытанскія і нідэрландскія ўладанні (сучасныя Малайзія і Інданезія) да радовішчаў нафты. А без захопу французскага Індакітая і брытанскай Бірмы нельга было спыніць амерыканскія пастаўкі зброі Кітаю.

Яшчэ ў 1933 годзе, калі Ліга Нацый выступіла на баку Кітая, Японія пакінула гэту арганізацыю. Быў узяты курс на нарошчванне ўзбраенняў.

Забягаючы наперад, скажу, што японскі ўрад мала надаў увагі ўзбраенню сухапутных сіл (магчыма, таму, што азіяцкія праціўнікі Японіі былі слабейшыя). У Японіі было вельмі слаба з танкамі. Не мелася аўтаматычнай стралковай зброі. Праўда, тыя, хто ваяваў з японцамі, адзначалі, што яны вельмі трапна стралялі з вінтовак.

Што ж тычыцца флоту, то Японія была адной з трох краін, якія мелі да Другой сусветнай вайны авіяносцы. У ЗША было сем такіх караблёў, пяць з іх у 1942-м патапілі японцы. Вялікабрытанія таксама мела сем авіяносцаў; адзін з іх патапілі японцы, а чатыры – немцы. Што тычыцца Японіі, то тры яе авіяносцы патапілі праціўнікі, а яшчэ тры (падбітыя праціўнікамі) патапілі самі японцы.

Аб тым, што ўзровень японскага караблебудавання быў высокі, сведчаць лінейныя караблі класа "Ямато" і лінейныя крэйсеры тыпу "Конга", а таксама падводныя авіяносцы (іх было тры тыпы; адзін з іх мог несці тры гідрасамалёты). Авіяпрамысловасць таксама была на ўзроўні. Спецыялісты высока ацэньвалі, напрыклад, японскія знішчальнікі класа "Зэро".

Такім чынам, Японія была някепска падрыхтавана да вайны з ЗША на моры і ў паветры. Праўда, былі ў Японіі і прыхільнікі дыялогу. Супраць вайны выступаў, бадай, самы таленавіты военачальнік таго часу Ямамота Ісароку. Але і ён мусіў выконваць прысягу, калі было прынята рашэнне аб вайне. Гэта пад яго кіраўніцтвам быў распрацаваны план нападу на амерыканскую марскую базу Пёрл-Харбар на Гаваях (7 снежня 1941 года). Гэтая аперацыя прывяла да таго, што Японіі давялося амаль чатыры гады ваяваць са Злучанымі Штатамі, Вялікабрытаніяй, Аўстраліяй, Канадай, Мексікай, Новай Зеландыяй ды іншымі краінамі. І працягваць вайну з Кітаем.

Узяўшы курс на узброеную абарону сваіх інтарэсаў ад ЗША, Японія 13 красавіка 1941 года тэрмінам на 5 гадоў заключыла з Савецкім Саюзам пакт аб нейтралітэце. Дзякуючы гэтаму пакту, СССР пазбег удару з усходу ў час вайны з Германіяй, а Японія змагла засяродзіць свае лепшыя сілы на іншых напрамках.

Вінаватыя і невінаватыя

Калі пішуць пра Другую сусветную вайну, то звяртаюць увагу на зверствы японскіх акупантаў. Як прыклады называюцца разня ў Нанкіне (паўднёвая сталіца Кітая), выпрабаванні хімічнай і бактэрыялагічнай зброі, медыцынскія доследы на людзях. І сексуальная эксплуатацыя жанчын на так званых станцыях уцех.

Японцы і самі прызнаюць учыненыя імі злачынствы і не адзін раз прасілі за гэта прабачэння.

На шчасце, кітайцы і карэйцы не бралі ўдзелу ў баявых аперацыях на Японскім архіпелагу. Таму яны паўстаюць толькі як ахвяры. Але ахвяры і японцы.

Трэба разумець вывучку японскіх матросаў і салдат. У слоўнікі, бадай, усіх моў увайшло японскае слова "камікадзэ". Камікадзэ – гэта беспрэцэдэнтны прыклад масавага гераізму і самаахвярнасці ў імя імператара і айчыны. Да гэтага дадамо, што японскія салдаты не здаваліся ў палон. У палон траплялі, як правіла, параненыя і хворыя, а таксама тыя, хто атрымаў загад свайго камандавання падняць рукі ўгору. І нават камандзіраў не заўсёды слухаліся салдаты і афіцэры. Не адзін з іх учыніў самагубства.

У лютым 1945 года амерыканцы пачалі баі за Банінскія астравы і астравы Рукю. Ужо ў бітве за малы востраў Івадзіма, якая працягвалася больш за месяц, амерыканцы ўбачылі, што на тэрыторыі Японіі ваяваць давядзецца за кожны дом, што супраціўленне будзе лютае. І тады амерыканцы ўжылі тактыку выпаленай зямлі. У ноч на 10 сакавіка яны скінулі запальныя бомбы на Токіа. А трэба ведаць, што горад у той час быў пераважна драўляны. Загінула не менш за 80 тысяч жыхароў (некаторыя лічаць, што больш за 100 тысяч). І такі налёт быў не адзін. Усяго амерыканцы бамбілі 67 японскіх гарадоў. У выніку гэтых акцый загінула не менш за 500 тысяч чалавек (пераважна жанчын, дзяцей і старых), а 5 мільёнаў засталіся без жылля.

І ўсё ж дух імператарскай арміі не быў зламаны. У бітве за востраў Акінава Японія страціла больш за 100 тысяч салдат, саюзнікі – ЗША, Вялікабрытанія, Аўстралія, Канада і Новая Зеландыя – больш за 38 тысяч. Загінула палавіна цывільнага насельніцтва вострава, было разбурана 90 працэнтаў будынкаў. Мелі месца масавыя самагубствы. Саюзнікі атрымалі базу для ваенных дзеянняў на астравах Кюсю, Сікоку і Хансю, але яшчэ раз пераканаліся, што іх аперацыі на гэтых астравах прывядуць да велізарных страт. Каб іх пазбегнуць, у Вашынгтоне было вырашана выкарыстаць атамныя бомбы. І гэтыя бомбы былі скінуты на Хірасіму і Нагасакі 6 і 9 жніўня 1945 года.

Заканчэнне на 8-й стар.

Народная Воля http://www.nv-online.info
22 ВЕРАСНЯ 2020 г.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Аляксандр АПЕЙКІН: «Мне часам казалі: «Ты заснаваў апазіцыйную каманду»

Карэспандэнт "Народнай Волі" пагутарыў з заснавальнікам гандбольнага клуба "Віцязь" і каардынатарам Беларускага фонду спартыўнай салідарнасці, які пасля прэзідэнцкіх выбараў быў вымушаны з'ехаць за мяжу.

– Фактычна я і пачаў збіраць подпісы спартсменаў, якія выступілі супраць гвалту і незаконнай улады, – *кажа **Аляксандр АПЕЙКІН***. – Безумоўна, спрабаваў не "свяціць" сваё прозвішча, але і схаваць гэта было складана.

У адзін дзень патэлефанаваў добры знаёмы і папярэдзіў, што мяне могуць у бліжэйшы час затрымаць. Маўляў, дадзены загад са мной разабрацца. Таксама параіў не рызыкаваць і з'ехаць з краіны.

І зараз я бачу, што паступіў правільна, бо цяпер у Беларусі пачалося самае сапраўднае паляванне на ўсіх, хто не падтрымлівае ўладу, найбольш актыўных кідаюць у турму. Нават спартыўных журналістаў, як Сяргея Шчурко, адправілі на "суткі" на Акрэсціна.

Таму і вырашыў з'ехаць за мяжу, каб спакойна працягваць працэс падтрымкі спартсменаў. Лепш аказваць дапамогу людзям, якія цярпяць за сваю грамадзянскую пазіцыю, чым сядзець за кратамі.

– Вы застаяцеся дырэктарам гандбольнага клуба?

– Я зараз маю статус заснавальніка, але функцыі кіраўніка выконвае іншы чалавек. Зняў з сябе гэтыя паўнамоцтвы, таму што не магу паўнавартасна кіраваць клубам.

Акрамя таго, не хочацца, каб былі нейкія пытанні да людзей, якія не маюць ніякага дачынення да ўсёй маёй дзейнасці.

– Наколькі складана было прыняць рашэнне аб ад'ездзе за мяжу?

– Калі ты выбіраеш паміж воляй і нявoляй, то мой выбар відавочны і лагічны. Лепш з'ехаць і працаваць, чым чакаць, калі за табой прыйдуць. Разумеў таксама, што маглі забраць у СІЗА і затым прыпісаць усё што заўгодна. Але ў мяне была магчымасць пакінуць краіну, і я ёй скарыстаўся.

– Раіліся з камандай наконт свайго рашэння?

– Не, бо на гэта нават часу не было, усё адбывалася даволі хутка. Калі з розных крыніц пайшлі сігналы пра небяспеку, то рашэнне давялося прымаць умомант. У мяне было літаральна некалькі гадзін, каб сабрацца.

Спадзяюся, я з'ехаў усяго толькі на нейкі час і хутка змагу вярнуцца дадому, каб нармальна жыць у нармальнай Беларусі. Мне падаецца, што сітуацыя ў краіне зменіцца, таму пакуль няма адчування, што з'ехаў назаўжды. У мяне такое ўражанне, што пераехаў у суседні дом, бо ўсё кола знаёмстваў, парадак дня фактычна засталіся такімі ж, як і тады, калі быў у Мінску. Я проста тэрытарыяльна аказаўся ў бяспечнай зоне.

– Пасля выбараў ваш клуб таксама выступіў з заявай, у якой асудзіў гвалт і фальсіфікацыі. Наступстваў не было?

– Найперш з прэтэнзіямі патэлефанаваў кіраўнік Федэрацыі гандбола Уладзімір Канаплёў. Але я разумеў, якога гатунку гэтыя людзі, таму і аналізаваць не было чаго. Гэтыя людзі ўпэўнены: калі ты не галасуеш за Лукашэнку, то гэта здрада.

Здрада каму? Здрада чаго? Гэта зусім невытлумачальныя паняцці, якія ёсць у галовах асобных людзей. Яны не могуць і не хочуць разумець, што ёсць Канстытуцыя і ёсць заканадаўства. Ёсць грамадства і альтэрнатыўнае меркаванне. Яны мяркуюць, што ёсць толькі адзін правадыр і, што б ён ні рабіў, яго ўсё роўна ўсе павінны падтрымліваць.

Фактычна на гэта Канаплёў і ціснуў. Выказваў мне нейкія эмацыйныя прэтэнзіі, хаця я да гутаркі быў ужо падрыхтаваны і задаваў яму цалкам аргументаваныя пытанні. Калі выбары не сфальсіфікаваны, то чаму ва ўлад такі страх перад грамадствам? Чаму збівалі людзей?

– І што адказаў Канаплёў?

– Адказы былі прыкладна такія: а ты бачыў фальсіфікацыі? Сам бачыў, што збівалі? З такім поспехам у мяне можна было спытаць: а ты сам бачыў, што забілі Кенэдзі? Можа, я і не бачыў, але ж ёсць вялізная колькасць рэальных сведак.

Хаця Канаплёву, відаць, было нецікава пачуць, што будучыню краіны павінны вырашаць не людзі з пенсіённага фонду, а самі беларусы. І, ведаеце, я нават не крыўдую на Канаплёва. Мне абсалютна зразумела, што ён адстойвае і што баіцца згубіць. Але я веру, што іх час ужо адыходзіць. Хаця і чапляюцца за ўладу пасінелымі пальцамі.

Праўда, у дачыненні да "Віцязя" ніякіх рэпрэсій не было. Нават калі праводзілі акцыю салідарнасці падчас матча з БГК імя Мяшкова (пасля стартавага свістка каля хвіліны абедзве каманды не гулялі), усё закончылася толькі тым, што ў спартыўную залу выклікалі АМАП.

– А АМАП навошта?

– Не ведаю, магчыма, чакалі нейкіх правакацый, але натуральна, што такія дзеянні былі залішнія. Гэта напалохала і ігракоў, і балельшчыкаў.

Я назваў бы гэта рэакцыяй няўпэўненых людзей. Чалавеку, які сапраўды ўпэўнены ў сваёй перамозе і сваіх паўнамоцтвах, не патрэбна выклікаць АМАП. Калі ты сапраўдны лідар, то зможаш пагутарыць з людзьмі і без дубінак. А калі баішся слухаць гэтую аўдыторыю, бо ў цябе няма ніякіх аргументаў, то тады проста бароніш сябе з дапамогай сілавых метадаў.

– Уся каманда выступіла адзіным фронтам?

– Так, у нас сабраўся калектыў аднадумцаў. І, як мне падаецца, кожны нармальны чалавек, які здольны прааналізаваць сітуацыю пасля выбараў, можа сказаць, што сёння адбываецца ў краіне. Адбыліся злачынствы, і мяне здзіўляе, калі знаходзяцца людзі, якія кажуць: нічога страшнага не адбылося, мы не можам нешта змяніць… Мне падаецца, што ў такіх людзей ёсць маральныя праблемы.

Дарэчы, мне часам казалі так: "Ты заснаваў нейкую апазіцыйную каманду". І я адказваў: "Мы – не апзіцыйныя, а нармальныя. Гэта ў вас з вашым светапоглядам і мараллю праблемы". Калі ты выказаў сваю пазіцыю, то гэта апазіцыйнасць?

– Калегі з іншых каманд вас не падтрымалі?

– Па сутнасці, усе ставяцца да нас з разуменнем, але ў людзей ёсць страх. Яны баяцца страціць працу, кантракты. Не магу пра ўсіх казаць, але ведаю дакладна, колькі людзей з беларускага гандбола падтрымліваюць і агульнаграмадскую пазіцыю, і наш клуб.

Але хочацца, каб спартсмены і публічна выказвалі свае думкі. Гэта вельмі важна для грамадскасці і для спартсменаў, якія ўжо выказаліся. Больш за 500 спартсменаў падпісалі ліст супраць гвалту і беззаконня, і можна палічыць, колькі там дзеючых гандбалістаў. Не так шмат.

Дарэчы, у асноўным подпісы ставілі дзяўчаты з нацыянальнай зборнай. А вось з мужчынскай зборнай наогул няма нікога. І ад гэтага трохі сумна. Бо што, напрыклад, чыноўнік можа зрабіць чалавеку, які гуляе ў замежным клубе? Нічога. Таму хтосьці страчвае свабоду, а хтосьці баіцца пасварыцца з кіраўніком федэрацыі.

Хаця я бачу, што, як правіла, маўчаць тыя, хто вялікіх вышынь у спорце не дасягнуў. Яны разумеюць, што, калі згубяць працу, то ім будзе складана знайсці сябе ў гэтым жыцці. Многія ў душы падтрымліваюць цябе, але гучна пра гэта не заяўляюць.

– Чым вы займаецеся за мяжой?

– Я – каардынатар Фонду спартыўнай салідарнасці, таму ўвесь час прысвячаю менавіта гэтаму. Збіраем дапамогу для прадстаўнікоў спартыўнай галіны, якія страцілі працу альбо патрапілі пад рэпрэсіі. Такіх ужо назбіралася каля 30 чалавек.

Дапамагае спартыўная супольнасць са ўсяго свету, праводзім аўкцыёны, на якіх спартсмены выстаўляюць свае лоты. Усе грошы ідуць у фонд на падтрымку рэпрэсаваных спартсменаў і трэнераў.

Фактычна стварылі спартыўны прафсаюз, які павінен быў з'явіцца ў Беларусі ўжо даўно. Таму ва ўсім дрэнным можна знайсці і нешта станоўчае. Зараз адбыўся штуршок да стварэння супольнасцяў. І адна з іх – спартыўная. Мы ўбачылі кансалідацыю людзей, якія раней ведалі адзін аднаго толькі візуальна. Пайшоў абмен меркаваннямі, абмен дзеяннямі, людзі аб'ядналіся вакол адзінай ідэі. І шмат хто з іх досыць вядомы ў свеце.

– Які выпадак ціску на спартсменаў ці трэнераў вас найбольш абурыў?

– Гісторыя з Андрэем Краўчанкам, калі сярэбранага прызёра Алімпіяды па сутнасці вымусілі звольніцца. Не вельмі прыемная сітуацыя з плыўчыхай Аляксандрай Герасіменяй, калі на розных падставах ёй адмаўляюць у арэндзе басейнаў у школах для трэніровак дзяцей. Пад рэпрэсіі спартыўных чыноўнікаў патрапіла і трыятланістка Валянціна Зелянкевіч.

Мяркую, нікога не пакінула раўнадушным сітуацыя з пазбаўленнем прэзідэнцкай стыпендыі галоўнага трэнера зборнай Беларусі па фрыстайле Мікалая Казекі, які раней крытыкаваў дзеянні ўлад.

Шмат выпадкаў, калі не працягваюць кантракт, ціснуць, пагражаюць, што створаць невыносныя ўмовы для трэніровак.

А гісторыя са спартыўным журналістам Сяргеем Шчурко, якога адправілі на 15 сутак за актыўную грамадзянскую і журналісцкую пазіцыю, – гэта ўвогуле абсурд! Не выключана, што пасадзілі за рэзананснае інтэрв'ю з біятланісткай Надзеяй Скардзіна. Яна таксама выказала ўсё, што думае пра гэтую ўладу.

– На ваш погляд, чым закончыцца сённяшняе супрацьстаянне ў краіне?

– Мы бачым, што частка грамадства праз гвалт і рэпрэсіі бароніць сваю ўладу, але не думаю, што гэта можа доўга працягвацца. Немагчыма кіраваць краінай, калі няма нацыянальнай згоды. Можа быць, сітуацыя зменіцца не так хутка, як мы жадаем, але яна ўсё роўна зменіцца.

– Калі збіраецеся вярнуцца дадому?

– Дакладна не ведаю, але вярнуся абавязкова. Тут мой дом, тут мой клуб…

Алесь СІВЫ.

КУМИРЫ

Муза Высоцкого Марина Влади сегодня: как живет и как выглядит

Несмотря на то, что у Владимира Высоцкого была жена в СССР, он часто летал во Францию, чтобы увидеться с возлюбленной и музой всей его жизни Мариной Влади.

Высоцкого французская актриса и модель вдохновляла на написание песен, он до последнего вздоха любил эту женщину. А как сложилась ее жизни после Высоцкого?

Марина всегда хотела стать актрисой, и ее мечта стала реальностью в совсем юном возрасте: дебют в кино состоялся, когда ей было 11 лет. С тех пор она уже не оставляла любимое занятие и всю жизнь посвятила творчеству и съемкам.

После того как Марина сыграла в фильме «Колдунья», она стала известной не только в Европе, но и в СССР. На тот момент девушке было всего 16 лет. Именно в этом фильме Высоцкий увидел свою будущую возлюбленную и музу. Но встретиться они смогли только тогда, когда Марину в 1967 году пригласили выступать в Театре на Таганке.

Высоцкий начал встречаться с актрисой. Он посвящал ей многие песни, во время первой встречи познакомил со своими друзьями. В январе 1970 года пара оформила брак. Молодожены отправились на теплоходе в Грузию в свадебное путешествие…

А потом Марина уехала в Париж, Владимир остался в Москве. Только через шесть лет ему дали разрешение на выезд во Францию. Пара стала наверстывать упущенное: путешествовать по миру, гуляли по Москве, Марина устраивала концерты Высоцкого в Париже…

В 1980 году Высоцкого не стало. Влади еле пережила этот удар, долго пребывала в депрессии. Но все же смогла оправиться и даже вернуться в кино.

Как-то режиссер Тарковский познакомил актрису с известным в Париже врачом-онкологом Леоном Шварценбергом. Леон лечил маму и сестру Марины, а после смерти Высоцкого поддерживал ее и помогал выйти из депрессии. После развода Шварценберга Влади приютила друга в своем доме. Леон стал четвертым мужем Марины.

Пара прожила вместе чуть больше 20 лет. Леон болел и очень тяжело уходил из жизни. Марина самозабвенно ухаживала за ним. Когда в 2003 году Шварценберг умер, она потеряла смысл жизни, впала в депрессию и начала употреблять алкоголь. На протяжении двух лет Влади страдала алкогольной зависимостью. Помощь друзей (в том числе ее первого мужа – знаменитого французского актера Робера Оссейна) помогла ей одолеть пагубную привычку. Влади отошла от съемок, начала писать книги и преуспела в этом. Большой успех имели ее мемуары, в которых рассказывалась и история ее отношений с Высоцким. В 2019 году по книге Марины о Высоцком в России было поставлено несколько спектаклей.

В 2018 году Марина отпраздновала 80 лет. Сегодня уже 82-летняя женщина поддерживает свое здоровье ежедневными занятиями спортом. Она живет достаточно уединенно, общается только с самыми близкими друзьями и родственниками.

В России до сегодняшнего дня роман Влади и Высоцкого считается примером высокой и преданной любви, которую влюбленные смогли сохранить, несмотря на границы и расстояния.

(Из открытых источников.)

ГІСТОРЫЯ БЕЗ РЭТУШЫ

Бясслаўная перамога

Заканчэнне. Пачатак на 7-й стар.

Толькі ў дні выбухаў ў Хірасіме загінула больш за 200 тысяч, а ў Нагасакі – больш за 75 тысяч чалавек. І гэта зноў жа былі пераважна жанчыны, дзеці і старыя.

Ці можна пасля гэтага гаварыць аб слаўнай ці вялікай перамозе Злучаных Штатаў ды іх саюзнікаў?

Маскоўскія ўрвіцелі

Як мы памятаем, ЗША не жадалі ўмацавання Японіі ў Кітаі і таму актам аб кантролі над экспартам справакавалі вайну. Гісторыя пасмяялася з Амерыкі: у выніку яе дзеянняў у Кітаі перамог камунізм.

А дапамог кітайскім (і карэйскім) камуністам амерыканскі саюзнік Савецкі Саюз.

Яшчэ ішла вайна з Германіяй, а Штаты і Вялікабрытанія ўгаворвалі Сталіна пачаць вайну з Японіяй. Сталін, як прадстаўнік краіны, што заключыла з Японіяй пакт аб нейтралітэце, мог стаць пасрэднікам паміж японцамі і амерыканцамі, але яму карцела ўрваць тое, што страціла царская Расія: Паўднёвы Сахалін і Курыльскія астравы. І ён паабяцаў праз два-тры месяцы пасля спынення ваенных дзеянняў у Еўропе напасці на Японію, якая ў цяжкі для Савецкага Саюза час цвёрда выконвала пакт аб нейтралітэце.

СССР напаў якраз тады, калі амерыканцы скінулі на Японію другую атамную бомбу і сыход вайны быў прадвырашаны.

Ці можна назваць слаўнай старонкай парушэнне пакта, паход савецкай арміі пасля двух атамных бомбаў і асабліва пасля таго, як імператар Сёва насуперак армейскай апазіцыі па радыё заклікаў армію і флот спыніць супраціўленне? Да таго ж на Квантунскім паўвостраве, куды рухалася Чырвоная армія, былі размешчаны не самыя баяздольныя часткі імператарскай арміі. І хоць саюзнікі раілі Сталіну пасля спынення баявых дзеянняў адправіць палонных на радзіму, ён адправіў іх у Савецкі Саюз.

У імперскім запале Масква захапіла і тыя астравы Курыльскай грады, якія ніколі не належалі Расіі: Ітуруп, Кунашыр, Шыкатан і граду Хабамаі. Быў у Сталіна яшчэ адзін план. 8 жніўня 1945 года, напярэдадні паходу супраць Японіі, маршал Аляксандр Васілеўскі выдаў загад аб акупацыі другога па велічыні японскага вострава Хакайда. Але тут ужо саюзнікі, перш за ўсё прэзідэнт Гары Трумэн, сказалі рашучае "не".

Калі для заходніх саюзнікаў перамога над Японіяй бясслаўная, то для СССР і цяперашняй Расіі яна быццам і не перамога. Хацеў СССР устанавіць сваю гегемонію ў Кітаі – не ўдалося; хацеў дыктаваць свае ўмовы ў Карэі – не удалося; захапіў тое, што ніколі Расіі не належала, – атрымаў праблему: мірнага дагавору з Японіяй як не было, так і няма. Вайна нібыта і не скончылася. Імператар Сёва мог паехаць у ЗША, у Вялікабрытанію, у іншыя краіны, з якімі Японія ваявала, а ў СССР і Расію ні ён, ні яго сын не прыязджалі. А каб прыехаў унук, цяперашні імператар Нарухіта, трэба вярнуць Японіі скрадзеныя астравы.

Анатоль СІДАРЭВІЧ.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.
Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Отпечатано в АО «Прайм Принт Москва», 141707,МО, г.Долгопрудный, Лихачевский пр-д, 5В. Падпісана ў друк 21.09.2020 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 22 040 экз. Заказ № 2463w.